

APPELL

Nr. 3/2023

Klasefritt Bosnia-Hercegovina

Side 4

Ekstremværet Hans

Side 8

Landsmøte 2023

Side 13

Utgitt av: Norsk Folkehjelp • www.folkehjelp.no

Tema:

Frivillig engasjement

Side 22-37

APPELL

Tidligere Melding, Helsa, Helse Miljø
Trivsel, Norsk Folkehjelp og Magasinet
Norsk Folkehjelp

Utgiver: Norsk Folkehjelp
Nr. 3, 2023. Årgang 83

Postadresse:
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:
Norsk Folkehjelp
Stortorvet 10, Oslo

Telefon: 22 03 77 00

Internett: www.folkehjelp.no

Redaktør: Torunn Aaslund
E-post: taa@npaid.org

Medarbeidere dette nummer:
Ingebjørg Sørenes, Ludvig Gundersen,
Ida Kroksæter, Therese Nordhus Lien,
Sissel Fantoft, Ellen Johanne Jarli,
Kjetil S. Grønnestad, Alf Bergin,
Kaja Haldorsen, Shoaib Sultan og
Arnfinn Arnesen.

Grafisk utforming: LO Media
Trykk: Ålgård Offset AS, Ålgård
Opplag: 30 032

ISSN 0804-7758

Annonsekontakt:
Arild Halsne, tlf.: 915 90 578
E-post: arild@hrme.no

Redaksjon avsluttet: 14. september

Signerte artikler gir ikke nødvendigvis
uttrykk for Norsk Folkehjelps syn.

Ønsker du å bli medlem? Kontakt oss
på telefon 22 03 77 00, eller besøk
oss på www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp

Fagpressen
Opplagskontrollert

LEDER

Solidariteten er viktigere enn noensinne

Da er valget over for denne gangen, og fasiten er at Norge er blåere enn noen gang. På samme måten som vi har sett i resten av Europa, uler kraftige høyre-vinder rundt naustene her på berget også.

Det er kanskje naturlig at når situasjonen strammer seg til med høy prisvekst og stigende renter, så blir mange seg selv nærmest. Løfter om skattelette er kanskje lettere å gripe tak i dersom man ikke er blant dem som først blir rammet av innstramminger som må til for å finansiere dem.

Vi erfarer også at valgdeltakelsen er urovekkende lav, særlig blant den delen av befolkningen som trenger politisk styrt omfordeling mest. De som antakelig vil rammes først når skattekutt skal finansieres.

Frivillig engasjement har ikke blitt noe mindre viktig etter dette valget, og den innsatsen de frivillige legger ned i sine lokalsamfunn har en enorm betydning for å skape lokal aktivitet og engasjement. De bidrar også til å inkludere mennesker som ofte faller utenfor og som trenger lavterskel aktivitetstilbud for å delta i lokalsamfunnet og bygge seg et nettverk.

De frivillige bidrar til å løfte fram lokale kampsaker og sørger for å fange politikernes oppmerksomhet. Når du først har blitt med i et slikt frivillig nettverk er det lettere å føle at du har innflytelse i eget lokalsamfunn og over egen hverdag.

Norsk Folkehjelp har akkurat avsluttet sitt 21. ordinære landsmøte, og marsjorden er klar: Vi skal bli mange flere medlemmer de neste fire årene. Flere medlemmer legger tyngde bak Norsk Folkehjelps politiske krav, og ikke minst skaper det masse frivillig aktivitet over hele landet.

Flere språkkafeer, flere redningsgrupper, mer førstehjelpskurs, solidaritetskampanjer, ungdomsleirer og fritidsaktiviteter for nyankomne flyktninger og mye, mye mer.

Og, ikke minst, mer solidaritet.

Torunn Aaslund
Torunn Aaslund
Redaktør

INNHold

FØLG NORSK FOLKEHJELP

TEMA: På Kongsberg er det et yrende frivillig engasjement. FOTO: LUDVIG GUNDERSEN

AKTUELT

- 04** Bosnia-Hercegovina er fritt for klasebomber
- 06** Klasebomber til besvær
- 08** Nytt lag kastet rett inn i ekstremværet Hans
- 12** Ecuadoriansk urfolksleder besøker samene på Fosen
- 13** Landsmøtet 2023
- 16** Ungdomscamp: sommerens vakreste eventyr

TEMA: FRIVILLIG ENGASJEMENT

- 26** Antirasismekurs på Utøya
- 28** Bli kjent med lederen for Solidaritetsungdommen
- 30** Visit Vestbredden
- 36** Lærer norsk og ukrainsk på Hitra

FASTE ANNONSER

- 41** Støtteannonser
- 42** Støtteannonser fra lokale klubber og foreninger
- 43** Hovedsamarbeidspartnere og regionskontorer

FORSIDEBILDE:

Frivillige fra Norsk Folkehjelps Solidaritetsungdom demonstrerer for palestineres rettigheter i forbindelse med arrangementet «Visit Vestbredden» i mai.

Foto: Ludvig Gundersen

Bosnia-Hercegovina end

Bosnia-Hercegovina er erklært fritt for klasevåpen, mer enn 30 år etter at krigen på Balkan brøt ut. Nær 90 prosent av arbeidet er utført av Norsk Folkehjelps mineryddere.

INGEBJØRG SØRENES [tekst]

Milepælen ble markert i en høytidelig motakelse i det bosniske parlamentet fredag 8. september.

– Vi begynte å rydde klasevåpen i Bosnia-Hercegovina i 2012. Etter å ha fjernet 2157 klasebomber på 79 steder og frigitt 12,7 kvadratkilometer, kjennes det godt å endelig være i mål, sier leder for mine- og eksplosivrydding i Norsk Folkehjelp, Per Håkon Breivik.

Under krigen på Balkan ble klasevåpen brukt i Bosnia-Hercegovina. Bombene feiler ofte i å detonere i møte med bakken, og har siden den gangen vært en direkte trussel mot sivile og spredt frykt. De har befunnet seg i skolegårder og åkre, i private hager og takrenner.

– Flere hundre mennesker har blitt drept og lemlestet av klasevåpen i Bosnia-Hercegovina i etterkant av krigen. Barn er spesielt

utsatt for disse bombene fordi de har sterk utforskertrang og blir gjerne fristet til å plukke dem opp, forklarer Breivik.

For å demme opp for dette, har en viktig del av Norsk Folkehjelps innsats handlet om å undervise sivilbefolkningen i hvordan de unngår eksplosive farer. Parallelt med ryddearbeidet har nesten 45 000 voksne og barn fått slik opplæring i regi av Norsk Folkehjelp.

EN HISTORISK MILEPÆL. Bosnia-Hercegovina hadde frist på seg til 1. september med å nå den historiske milepælen, og det var lenge knyttet stor spenning til om de ville komme i mål.

– At landet endelig er ferdigryddet og opp-

↑ **GODT OPPMØTE FRA NORGE:** Fra feiringen av et klasevåpenfritt Bosnia-Hercegovina 8. september. Fra venstre: Norges ambassadør Olav Reinertsen, landdirektør i Norsk Folkehjelp Bosnia-Hercegovina, Valerie Warmington og leder for humanitær mine- og eksplosivrydding Per Håkon Breivik. FOTO: NORSK FOLKEHJELP

← **BLINDGJENGERE:** Norsk Folkehjelp har ryddet klasebomber i Bosnia-Hercegovina siden 2012. FOTO: NORSK FOLKEHJELP

elig fritt for klasevåpen

fyller forpliktelsene det har overfor klasekonvensjonen, er ekstra gledelig i en tid hvor antall klaseulykker har økt dramatisk. Den utstrakte bruken av klasevåpen i Ukraina-krigen har dessverre satt det globale arbeidet med å bekjempe klasevåpen flere tiår tilbake i tid, sier Breivik.

Ifølge Cluster Munitions Monitor 2023 som ble lansert i begynnelsen av september, har det siden den første rapporten ble gitt ut i 2010 aldri blitt registrert flere ofre for klasevåpen enn i 2022. Den dystre statistikken skyldes hovedsakelig krigen i Ukraina. Av 1172 drepte og skadde personer, var 916 fra Ukraina. 95 prosent av dem var sivile. Til sammenligning ble 149 personer rammet av klasevåpen i 2021.

EN INSPIRASJON FOR ANDRE LAND. Breivik understreker at Bosnia-Hercegovinas beslutning om å signere klasekonvensjonen og forplikte seg til å rydde landet for klasevåpen har vært en stor seier, ikke bare for innbyggerne i landet, men for internasjonalt diplomati og humanitær innsats. Det er ikke minst til inspirasjon for land som fortsatt lider under trusselen fra klasebomber.

– Det er også en vitamininnsprøytning for Norsk Folkehjelp som operatør. På over 30 år har vi ryddet eksplosiver etter krig i mer enn 40 land. Vi vet hvilken vanvittig innsats som kreves og hvor mye som skal klaffe for å komme i mål. Ikke minst gjelder dette for klaseammunisjon, som er notorisk vanskelig å rydde.

Selv om alle klasevåpen er ferdigryddet i Bosnia-Hercegovina, er Norsk Folkehjelp langt fra ferdig med å rydde eksplosiver i landet.

– Vi begynte å rydde landminer like etter at krigen var over, og har til hensikt å fortsette arbeidet helt til landet er minefritt, avslutter Breivik.

Den største bidragsyteren til Norsk Folkehjelps arbeid med å rydde klasevåpen i Bosnia-Hercegovina har vært det norske UD. Betydelige midler har også kommet inn fra Coop Norge, TV-aksjonen 2011 og flere internasjonale aktører.

Bomber til besvær

Krigen i Ukraina har for alvor satt klasevåpen på agendaen igjen. Siden annekteringen av Krym i 2014 har Russland benyttet dem i hopetall, og etter invasjonen i 2022 har antall ofre for de bestialske småbombene for alvor skutt i været. I sommer toppet det seg da USA bekreftet at de ville forsyne Ukraina med den kontroversielle våpentypen.

BLINDGJENGERE: Norsk Folkehjelp rydder fremdeles blindgjengere etter bruk av klaseammunisjon i Kambodsja, Irak, Kosovo, Laos, Libanon, Tadsjikistan,

INGEBJØRG SØRENES og LUDVIG GUNDERSEN
[tekst]

Klasebomber kan ta ulike former, blant annet som raketter skutt fra kampfly eller artillerigranater. Ammunisjonen kan inneholde hundretalls eksplosive småbomber.

– Ett av problemene med disse våpnene er at en høy andel av dem har stor feilrate,

som vil si at de ikke eksploderer når de trefker bakken. I stedet ender de opp som såkalte blindgjengere – en dødelig trussel som kan skade og drepe både militære og sivile i flere tiår etter at en konflikt er slutt, forteller Grethe Østern, våpenpolitisk rådgiver i Norsk Folkehjelp.

Østern har jobbet med nedrustning i en årrekke, og var hovedforfatter bak en rapport

som ble utslagsgivende for å få på plass klasevåpenkonvensjonen, som forbyr bruk, produksjon, anskaffelse, overføring og lagring av klaseammunisjon.

– Norsk Folkehjelps rydding av klasevåpen i Libanon og den dokumentasjonen vi, i samarbeid med Forsvarets Forskningsinstitutt, la fram om den faktiske feilraten til disse våpnene, ble tungtveiende for at vi fikk et

Vietnam og Kambodsja. FOTO: NORSK FOLKEHJELP IRAK

flertall av stater til å stemme for et internasjonalt forbud mot klasevåpen i Dublin i 2008. I dag har 112 stater sluttet seg til avtalen, forklarer hun.

MILLIONER AV BLINDGJENGERE. Flere land har ennå ikke sluttet seg til Konvensjonen om klasevåpen, blant dem Russland, Ukraina og USA. Likevel har den vært normdan-

STOR FEILRATE: Med en feilrate på minst 20 prosent ender flere av småbombene, som denne av typen M42, opp som blindgjengere. FOTO: NORSK FOLKEHJELP LIBANON

nende og i praksis medført at svært få land i dag bruker og produserer klaseammunisjon.

– Tidligere i år la imidlertid Human Rights Watch frem dokumentasjon på at Ukraina har brukt klaseammunisjon, og på tross av massiv kritikk valgte USA i sommer å forsyne Ukraina med klasevåpen. Granatene som ble levert heter USA M864, og inneholder subammunisjoner av typen M42 og M46, sier Østern.

USA forsvarte sin avgjørelse med at disse klasevåpnene har en feilrate på maksimalt 2,35 prosent, som vil si at litt over to prosent av småbombene vil bli liggende udetonert. Dette tallet har Norsk Folkehjelp tilbakevist.

Ifølge Østern er en feilrate på minst 20 prosent mye mer realistisk, noe som betyr at dersom de brukes i stort antall, er det potensielt snakk om millioner av blindgjengere som blir liggende igjen som dødsfeller for egne styrker og sivilbefolkningen.

– Dette er den samme, gamle subammunisjonstypen vi kjenner så altfor godt fra mange års arbeid i Libanon og Irak. De er svært upålitelige i utgangspunktet, og har blitt enda mer ustabile av å ha ligget på lager i flere tiår, legger hun til.

RAMMER VILKÅRLIG. Bruken av klasevåpen i Ukraina har allerede krevd hundrevis av liv og lemmer. Årets utgave av Cluster Munitions Monitor, som ble lagt fram 4. september, er

tydelig i sin dom: Siden klasevåpenforbudet trådte i kraft i 2010, har det aldri blitt registrert flere ofre for klasevåpen enn i fjor. 1172 mennesker ble drept eller skadet, 916 av dem i Ukraina. Sivile utgjorde 95 prosent av ofrene.

– Det er en grunn til at vi har forbudt disse våpnene. De rammer helt vilkårlig, og rammer sivile og barn uforholdsmessig hardt. I tråd med klasekonvensjonen fordømmer Norsk Folkehjelp enhver bruk og overføring av klaseammunisjon, og oppfordrer alle stater til å signere forbudet snarest, sier Østern.

Den dag i dag rydder Norsk Folkehjelp blindgjengere etter bruk av klaseammunisjon i åtte land: Libanon, Kambodsja, Irak, Kosovo, Laos, Libanon, Tadsjikistan og Vietnam. Bosnia-Hercegovina ble nettopp klasevåpenfritt, en enorm milepæl du kan lese mer om på s. 4–5.

EKSPERT: Våpenpolitisk rådgiver i Norsk Folkehjelp, Grethe Østern.

FOTO: IDA KROKSÆTER

Ilddåp for Norsk Folkehjelp

BIDRAR: Ekstremværet Hans rammet også Nord-Gudbrandsdalen, og de frivillige fikk kjenne på følelsen av å bidra når det virkelig gjelder.

En av Norsk Folkehjelps nyeste redningsgrupper hadde knapt rukket å utdanne mannskaper før ekstremværet «Hans» traff Gudbrandsdalen.

IDA KROKSÆTER [tekst]
NORSK FOLKEHJELP [foto]

– Vi fikk de første godkjente mannskapene i juni, og så ble vi kastet ut i dette, forteller sekretær i laget, Ida Martiniussen-Kveen.

Ekstremværet traff Innlandet hardt, og i

NORSK FOLKEHJELP NORD-GUDBRANDSDAL

- **Aktivitet:** Søk og redning
- **Opprettet:** 25. april 2023
- **Nedslagsområde:** Lesja, Dovre, Sel, Vågå, Lom og Skjåk
- **Antall innbyggere i området:** Ca. 20 000
- **Aktuelt areal:** 10 000 kvadratkilometer

Nord-Gudbrandsdal ble det behov for alle som kunne bidra til å håndtere skadene. Det betydde at selv med minimal erfaring – én sanitetsvakt tidligere på sommeren – ble de ferske mannskapene fra Norsk Folkehjelp tatt imot med åpne armer.

– Det var kjempegøy å kunne bidra. Vi visste at vi kunne hjelpe til, men hadde ikke så mange kontaktpersoner, så vi reiste ut og henvendte oss til Siviltforsvaret. De tok imot oss på en kjempefin måte, sier Martiniussen-Kveen.

DEKKER ET STORT OMRÅDE. Det nye laget har som mål å ha aktive medlemmer i de seks kommunene som utgjør Nord-Gudbrandsdal: Lesja, Dovre, Sel, Vågå, Lom og Skjåk. Det er flere Røde Kors-lag i dette området, men innbyggerne har ikke så mye kjennskap til Norsk Folkehjelps mannskaper.

KONGELIG VISITT: Kongeparet besøkte noen av våre frivillige.

– Vi var litt spent på hvordan vi skulle bli mottatt, men tilbakemeldingen fra alle vi møter er «så bra at vi blir flere», sier Martiniussen-Kveen. – Vi ser at mannskaper kommer reisende fra både Hamar og Trøndelag for å bidra på leteaksjoner i området, så det er tydelig at det trengs flere ressurser her.

Så kom altså ekstremværet som skulle gjøre Norsk Folkehjelp litt mer kjent for kommunene i Nord-Gudbrandsdalen:

– Vi fikk også et møte med kriseledelsen i Vågå kommune, og de satte utrolig stor pris på å ha flere å spille på lag med. Der fikk vi i oppdrag å hjelpe til med å bemanne et senter for evakuerte, sier hun.

NOEN Å SNAKKE MED. Flere beboere fra tett-

Hjelp Nord-Gudbrandsdal

...llige i Mjøndalen og takket for den frivillige innsatsen under ekstremværet Hans og den solide beredskapen.

FOTO: SHOAB SULTAN

stedet Tessand ble evakuert etter at et jordskred gikk gjennom et boligfelt. Stengte veier skapte ekstra utfordringer, og mannskapene måtte ta seg inn til evakueringssenteret med båt.

– Vi ble bindeleddet mellom de evakuerte og kriseledelsen i kommunen. I tillegg til det, var det fint å bare kunne være der for dem, sier hun. – De evakuertes behov har hovedsakelig vært mat og et varmt sted å sove, men jeg tror også det har mye å si at de hadde noen å prate med. Noen tok det greit, mens andre syntes situasjonen var litt ekkel, sier hun.

Nå gleder laget seg til fortsettelsen, og ønsker nye medlemmer hjertelig velkommen.

– Vi har satt opp både førstehjelpskurs og

LETEAKSJON: Norsk Folkehjelp Nøsset rykket ut da to turister var værfast under ekstremværet Hans

søk- og redningskurs i løpet av høsten, og har allerede en del påmeldte. Mange av dem vi snakker med ønsker å bidra, og det er veldig gøy å sitte i styret i et nyoppstartet lokallag når det går så bra, sier Martiniussen-Kveen.

Dette gjorde Norsk Folkehjelp under ekstremværet «Hans»

Flere hundre frivillige redningsmannskaper bidro for å begrense skadene da ekstremværet «Hans» traff Sør-Norge i begynnelsen av august.

Fra Trøndelag og til Oslo mobiliserte frivillige i forbindelse med ekstremværet. Totalt har 12 lokallag fra Norsk Folkehjelp vært i aksjon etter ekstremværet som rammet mange lokalsamfunn hardt. Dette har de frivillige bidratt med:

- Ivaretagelse av evakuerte
- Sperretjeneste og overvåkning
- Fylling, bæring og stabling av sandsekker
- Evakuering av beboere i flomutsatte områder
- Drone for overvåkning og oversiktsbilder
- Pasienttransport med beredskapsambulanser
- Forpleining for brann og redningsmannskaper
- Hjelpetelefon for innbyggere
- Deltakelse i krisestab og beredskapsråd

TRENGER POLITISK HANDLING. – Vi begynner å se konsekvensene av klimaendringene og hvilke utfordringer det vil skape for oss i redningstjenesten i årene som kommer. Våre frivillige bidrar med kunnskap og kapasitet som kan avlaste de offentlige i slike ekstreme situasjoner, sier seksjonsleder Vikran Hagen i Norsk Folkehjelps seksjon for førstehjelp og redningstjeneste.

Han håper politikerne på nasjonalt nivå vil gjøre mer for å løfte den lokale beredskapen.

– Nå har vi vært gjennom nok en stor krise som viser viktigheten av en god lokal beredskap over hele landet. Både forsvars-, totalberedskaps-, og koronakommisjonen påpeker at frivilligheten må styrkes. Det må politikerne ta tak i umiddelbart, sier han.

– Kampen er alle rettigheters mor

I løpet av få år har Ecuador gått fra å være et av de fredeligste landene i Sør-Amerika til å bli et gissel for voldelige kriminelle gjenger og narkotikasmugling. – Det er et land i dyp krise, fastslår Leonidas Iza, president for urfolksorganisasjonen CONAIE.

LANDSMØTEGJEST: Leonidas Iza er president i den ecuadorianske urfolksorganisasjonen CONAIE og var i august gjest på Norsk Folkehjelps landsmøte der

SISSEL FANTOFT [tekst]
LUDVIG GUNDERSEN [foto]

Ecuador med sine 18 millioner innbyggere ligger ved Stillehavskysten, klemt inne mellom Colombia og Peru, to av verdens største kokainprodusenter. I takt med økende kokainproduksjon har Ecuador blitt et stadig viktigere transittland mot Europa, spesielt fra havna i byen Guayaquil.

Norsk Folkehjelps samarbeidspartner CONAIE [Confederation of Indigenous Nationalities of Ecuador] er en paraplyorganisasjon for ulike urfolksgrupperinger som de siste 30 årene har kjempet politisk for rettferdighet og respekt for urfolks rettigheter. Nylig besøkte Leonidas Iza Norge hvor han blant annet holdt et innlegg på Norsk Folkehjelps landsmøte.

– Krisen i Ecuador rammer på flere områder – både sosialt, økonomisk og når det gjel-

der kriminalitet og sikkerhet for befolkningen. De to siste regjeringene har kuttet kraftig i budsjettene til blant annet sosiale tiltak og utdanning. Når staten trekker seg tilbake, åpnes terrenget for de kriminelle gjengene og narkotikakartellene. De kontrollerer for eksempel alle landets fengsler, forteller han.

Omtrent 10 000 urfolkssamfunn er organisert i CONAIE.

– Vi har territoriell kontroll i våre lokalsamfunn, og passer på at kriminelle grupper ikke får innpass der. Det betyr at vi spiller en viktig rolle når det gjelder sikkerhet i Ecuador, siden kartellene har mye større makt i landet for øvrig, sier han.

MISLYKKET STAT. Bare to år etter at Guillermo Lasso ble valgt til president i Ecuador ble det lyst ut nyvalg. Årsaken er at Lasso i mai ble siktet for korrupsjon og stilt for riksrett av nasjonalforsamlingen.

En av Lassos argeste kritikere var den tidligere gravejournalisten Fernando Villavicencio, kjent for sitt sterke antikorrupsjonsengasjement. Han stilte til valg med en anti-terroristplan, men 9. august, bare et par uker før valget, ble han skutt og drept på vei ut fra et valgkamparrangement. CONAIE peker på administrasjonen til sittende president Lasso som ansvarlige for voldsspiralen som herjer landet, og dermed for drapet på Villavicencio.

– Regjeringen har tillatt kriminelle grupper og narkokarteller å få stadig bedre fotfeste i Ecuador. Lasso har ført oss til å bli en mislykket stat, fastslår Iza.

Parallelt med første valgomgang ble det også avholdt en folkeavstemning som endte med klare flertall mot å utvinne olje i nasjonalparken Yasuní i Amazonas, og for å stoppe gruvedrift i Chocó Andino, et område med stort biologisk mangfold. Resultatet er en viktig seier i kampen mot at multinasjonale

han holdt et innlegg for delegatene.

selskaper kontrollerer landets naturressurser.

– Urfolksbevegelsen har lange tradisjoner for å stå opp mot nyliberale regjeringer og privatisering av offentlig sektor, og resultatet av folkeavstemningen er derfor en stor og viktig seier for oss. Det sender samtidig et sterkt signal ikke bare til Ecuador, men til hele verden om at et flertall av befolkningen støtter vår kamp.

VIKTIG VALG. De to kandidatene som gikk videre etter første valgomgang – Luisa Gonzales og Daniel Noboa – har ifølge Iza helt ulike visjoner for Ecuador. Gonzales representerer venstresida og står tidligere president Rafael Correa nært, mens høyrekandidat Noboa er sønn av en styrtrik bananprodusent. 15. oktober avgjøres det hele i andre valgomgang.

– Resultatet kommer til å bety mye for

utviklingen av Ecuador framover. Både venstre- og høyresida beskylder hverandre for å være ansvarlig for krisen i landet, men har ulike løsninger. Det viktigste for oss i urfolksbevegelsen er at våre rettigheter respekteres, sier Iza.

Han framhever samarbeidet med Norsk Folkehjelp som svært viktig for CONAIE.

– Norsk Folkehjelp respekterer våre beslutninger, og deres støtte betyr at vi kan styrke det arbeidet vi prioriterer lokalt, som å styrke strukturene for autonomi og beslutningsmyndighet for urfolk. Vi kjemper for at FNs erklæring om urfolks rettigheter skal anerkjennes og settes ut i livet i Ecuador. Det handler blant annet om forsvar av urfolks territorier, matsuverenitet, og å styrke kultur, språk og rettspraksis, sier han.

CONAIE jobber blant annet med samfunnskolering om urfolks rettigheter i lokalsamfunnene.

– Vi legger vekt på å utdanne de unge, slik at de kan føre kampen videre. Vi har fokus på kvinner i det vi kaller urfolksfeminisme, forteller han.

BÆREKRAFTIG RESSURSFORVALTING. Som president i CONAIE har Leonidas Iza deltatt som en del av urfolksdelegasjonen på FNs internasjonale klimakonferanser de siste årene.

– Hvis vi skal klare å gjøre noe med klimændringene kan vi ikke bare jobbe lokalt, da må vi forenes globalt. Det kommer stadig nye internasjonale løsningsforslag, blant annet om grønne investeringer i ulike former. Urfolksområder er generelt bedre tatt vare på enn de fleste andre arealer, derfor tror vi at det å beskytte urfolks rettigheter er viktig ikke bare for oss, men for kloden som helhet, påpeker Iza.

Å ta vare på regnskogen trekkes ofte fram som et viktig klimatiltak, men også her er det viktig å ha flere tanker i hodet samtidig, mener han.

– Regnskogen er levebrødet til mange urfolk, og det er et poeng det er viktig å ta inn over seg i klimaforhandlingene – dette fører noen ganger til konflikter med programmene som skal beskytte regnskogen. Full fredning av regnskogen og forbud mot hogging strider mot urfolks måte å leve på, men verdenssamfunnet har mye å lære av urfolk når det kommer til bærekraftig ressursforvaltning, poengterer han.

FORTSETTER Å KJEMPE. Leonidas Iza har flere ganger blitt arrestert som følge av sin rolle som president i CONAIE, og er stadig utsatt for ulike rettsprosesser. Han spilte en sentral rolle som urfolksleder både i protestene mot de nyliberale tiltakene til daværende president Lenin Moreno i 2019 og under den nasjonale streiken og de påfølgende forhandlingene mellom urfolksbevegelsen og regjeringen om reformer i 2022.

For at det skal skje en endring i Ecuador har urfolksbevegelsen utpekt fire hovedpunkter:

1. Staten må ta kontroll over fengslene.
2. Infiltrasjonen fra kriminelle organisasjoner i myndighetene må elimineres.
3. Grensekontrollen må styrkes for å hindre narkotikasmugling.
4. De tette båndene mellom politiet/militæret og kriminelle organisasjoner må kuttes.

– I dag er Ecuador fullstendig dominert av organisert kriminalitet og narkokarteller. Utviklingen de siste årene har gått i fullstendig feil retning, og det vil kreve mye å snu den, men vi kommer aldri til å slutte å slåss. Som urfolk har vi stor respekt for den kampen våre forfedre har kjempet – på grunn av deres innsats har vi fått rettigheter til for eksempel helsehjelp og utdanning. Derfor må vi fortsette å kjempe for å hedre dem, sier Iza, og trekker fram uttrykket: «Kampen er alle rettigheters mor, og organisering er det helleg instrumentet for å nå målet».

– Vi får ikke rettigheter uten kamp, derfor er det så viktig å utvikle og organisere vår organisasjonskapasitet. Hvis vi ikke var så godt organisert, ville vi ikke kunne opprettholdt kampen like godt. Det er nettopp i denne sammenhengen at samarbeidet med Norsk Folkehjelp kommer inn, sier Leonidas Iza.

RESPEKT: Iza framhever at samarbeidet med Norsk Folkehjelp er viktig for CONAIE fordi deres egne prioriteringer blir respektert.

På besøk hos reindriftssamene i Nord- og Sør-Fosen

Under sitt opphold i Norge på sensommeren besøkte Leonidas Iza, president for urfolksorganisasjonen CONAIE, samiske aktivister i Fosen. Han fant mange likheter med det som skjer i hans eget land, Ecuador.

THERESE NORDHUS LIEN (tekst og foto)

Parallellene mellom det som finner sted i Norge og Fosen, og hvordan prosessen etter folkeavstemningen som endte med et flertall mot oljeutvinning i nasjonalparken Yasuni kommer til å bli, er mange, mener Iza.

– Det er utrolig at de bare får fortsette å ha vindparken her, selv om det snart er to år siden dommen i Høyesterett som støtter reindriftssamenes rettigheter falt, sier han.

Vindkraftparkene Roan og Storheia har hundrevis av vindmøller, og strekker seg over områder som historisk sett har vært brukt som vinterbeite for reinsdyrflokkene i området.

– Vi kjenner ikke igjen dyra våre lenger, forteller John Kristian Jåma, fra en av de tre

NATURINNGREP: Leonidas Iza foran Storheia vindmøllepark i Sør-Fosen. Det er bygd 80 vindmøller og veier på til sammen over 60 kilometer i det som tidligere var uberørt villmark.

sør-samiske familiene som driver med rein i Sør-Fosen.

– Dere kan se bilder av dyra som går under vindmøller og tenke at det ikke ser ut til at de bryr seg. Det bildene ikke viser er rein som ikke oppfører seg som de skal, som ikke går etter simlene når det er brunstseseong for eksempel, fortsetter han.

Jåma speider gjennom kikkerten utover heiene, forbi vindmøller og veier som skjærer gjennom landskapet, og prøver å få øye på deler av flokken.

– Jeg skal opp hit igjen i morra, sier Jåma, – vi må slakte sju bukker som oppfører seg helt tullerusk. Vi opplevde aldri noe sånt før vindmøllene kom.

SOLIDARITET MELLOM URFOLK. Solidariteten mellom sørsamene i Fosen og urfolkslederen fra Ecuador er tydelig til stede, på tvers av språk, yrke, nasjonalitet og alder. Under duren fra vindmøllene deles det ut biter av tørka reindhjerte, det forklares om krøkkebær og andre spiselige planter, det spilles fløyte for fjellet og både latter og tårer deles.

– Vi ser at den samiske kulturen har mye til felles med vår, spesielt når det gjelder forholdet mellom mennesker og natur. Det blir ikke utvikling i et land hvis man ikke tar hensyn til urfolks rettigheter. Hvis vi vil forbedre vår livssituasjon og måten å leve på, må vi respektere moder jord, sier Iza.

– Samene har gjennom å kjempe i mange år oppnådd mye i Norge, som etableringen av Sametinget. Allikevel viser saker som denne at det fortsatt er en lang vei å gå før urfolks rettigheter respekteres fullt ut, også her.

Leonidas Iza ser utover landskapet, kikker opp på den over 80 meter høye vindmølla han står ved.

– Vi i CONAIE står sammen med våre samiske søstre og brødre i denne kampen. Kampen for livsgrunnlag og levemåte, for natur og dyr, avslutter han.

HØYESTERETTSDOMMEN FRA 2021

I oktober 2021 kom dommen fra Høyesterett, som sa at vedtaket om tillatelse til vindkraftutbygging på Fosen var ugyldig fordi utbyggingen krenker reindriftssamers rett til utøvelse av kultur etter artikkel 27 i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. Artikkel 27 i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter lyder: «I de stater hvor det finnes etniske, religiøse eller språklige minoriteter, skal de som tilhører slike minoriteter ikke nektes retten til, sammen med andre medlemmer av sin gruppe, å dyrke sin egen kultur, bekjenne seg til og utøve sin egen religion, eller bruke sitt eget språk».

KILDE: STORE NORSKE LEKSIKON

På Norsk Folkehjelps landsmøte i august ble en politisk uttalelse til støtte for samene i Nord- og Sør-Fosen vedtatt enstemmig.

Nytt styre i Norsk Folkehjelp

NY STYRELEDER: Jan Olav Andersen, tidligere leder for EL og IT Forbundet, ble møtt med stor applaus da han overtok vervet som styreleder i Norsk Folkehjelp.

Jan Olav Andersen er valgt til ny leder for sentralstyret i Norsk Folkehjelp. – Dette er noe av det mest meningsfylte jeg kan bruke tiden min på nå, sier den nye styrelederen.

KAJA HALDORSEN [tekst]
LUDVIG GUNDERSEN [foto]

Jan Olav Andersen var leder i EL og IT Forbundet i åtte år, fram til landsmøtet i mars 2023. Han har 32 års erfaring på ulike nivåer i organisasjonen, hvorav 22 i ledergruppa. Andersen har grundig erfaring fra styrearbeid i andre store organisasjoner, og gjennom sine mange roller har han opparbeidet seg et bredt politisk nettverk og god erfaring med politisk påvirkningsarbeid.

– Norsk Folkehjelp er en sterk merkevare i fagbevegelsen og i Norge, og nyter stor respekt og anerkjennelse. Det er genialt å kombinere internasjonal solidaritet og arbeid

med aktiv innsats lokalt i Norge. En uslåelig kombinasjon, sier han.

Det internasjonale programarbeidet til Norsk Folkehjelp er det han kjenner best, gjennom EL og IT Forbundets mangeårige engasjement i Latin-Amerika, og i Honduras spesielt. Der har han vært på partnerbesøk og selv mottatt partnere som gjester hos forbundet ved flere anledninger. I tillegg har det vært samarbeid på lokalt nivå om Palestina og antirasisme.

– Jeg gleder meg til å bli enda bedre kjent med hele bredden i Norsk Folkehjelps aktiviteter. I den nærmeste tiden vil ansettelsen av en drivende dyktig generalsekretær bli første prioritet, avslutter han.

NYTT SENTRALSTYRE: Det ble store utskiftninger i Sentralstyret til Norsk Folkehjelp.

BEREDSKAP: Justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl gjestet Norsk Folkehjelps landsmøte og snakket om viktigheten av de frivillige i den norske beredskapen.

Med seg i sentralstyret har han:

1. nestleder: Hilde Nyutstumo
2. nestleder: Harald Wisløff

Fra medlemsorganisasjonen:

Styremedlem 1: Kjersti E.R. Jenssen, NF Oslo
 Styremedlem 2: Jorge Alex Dahl, NF Bergen
 Styremedlem 3: Geir Nilsen, NF Moelv
 Styremedlem 4: Eva Vassnes, NF Tromsø
 Styremedlem 5: Ammal A. Haj Mohamed, NF Solidaritetsungdom Kristiania

Fra kollektive medlemmer:

Styremedlem 1: Cathrine Ertsås, Fagforbundet

UNGDOM: Både Sanitetsungdommen og Solidaritetsungdommen gjorde seg sterkt bemerket på Landsmøtet og de neste fire årene skal det satses på dem.

Styremedlem 2: Vegard Grøslie Wennesland, Fellesforbundet
 Styremedlem 3: Mildrid Kvisvik, FO

Ansattes representanter:

Styremedlem 1: Magnhild Otnes
 Styremedlem 2: Velges av og blant ansatte
 Sentralt sanitetsutvalg: leder Monica Nervik, NF Tromsø
 Samfunnspolitisk utvalg: leder Ingrid Aspe-

lund, NF Rauma Vestnes
 Solidaritetsungdom: leder Amanda Hylland
 Spjeldnæs, NF SolUng Kristiania
 Sanitetsungdom: leder Synne Nordby
 Hvenekilde, NF Oslo

Den nye kontrollkomitéen består av:

Leder: Aleksander Dyrnes
 Komitémedlem: Liv Nesse
 Komitémedlem: Terje Olav Olsson

Festivalsamarbeid får gjev pris

STOLT PRISVINNER: Konsertprosjektet Somliga går med trasiga skor fikk prisen Folkehjelpen som deles ut på landsmøtet til Norsk Folkehjelp. Prisen ble tatt i mot av prosjektleder Lars Morten Johnsen.

Prisen Folkehjelpen gikk i år til prosjektet Somliga går med trasige skor – et samarbeid mellom fagbevegelsen, Notodden bluesfestival og Norsk Folkehjelp.

KAJA HALDORSEN [tekst]
LUDVIG GUNDERSEN [foto]

– Somliga går med trasiga skor er et bemerkelsesverdig prosjekt som har vunnet hjertene til mange gjennom sin hyllest til solidaritet og fellesskap. Prosjektet er et samarbeid

mellom Notodden Blues Festival og store deler av norsk fagbevegelse tilknyttet LO, sier juryleder for Folkehjelpen og sentralstyremedlem i Norsk Folkehjelp, Stine Elisabeth Antonsen.

Prisen ble delt ut på Norsk Folkehjelps landsmøte, og Lars Morten Johnsen var der for å ta imot prisen på vegne av Somliga går med trasige skor.

– Det var veldig overraskende og gledelig at vi fikk denne prisen. Det er en dokumentasjon på og anerkjennelse av vårt kollektive arbeid og at vi er sterkere når vi står sammen. Vi er veldig stolte, og det er en stor motivasjon for videre arbeid, sier Johnsen.

EN VERDIG MOTTAKER. Utdelingen av prisen for årets folkehjelper har blitt en kjær tradi-

FOLKEHJELPEREN

Juryen har bestått av Liv Nasset, Amalie Hilde Tofte og Stine Elisabeth Antonsen.

Kriterier:

- Den eller de som gjennom sitt engasjement har rettet søkelyset på uverdige forhold i vårt eget samfunn eller internasjonalt, og ved et slikt engasjement bidratt til en positiv endring av slike forhold.
- Den eller de som gjennom sitt langsiktige arbeid har støttet utsatte grupper/personer slik at de/disse personene har fått en bedre livssituasjon.
- Den eller de som på eget initiativ tatt på seg viktige samfunnsoppgaver som ikke er fanget opp eller fulgt opp av det politiske miljøet eller offentlige myndigheter.

sjon på landsmøtet til Norsk Folkehjelp. Det er nå den 20. gangen prisen deles ut.

– Prosjektet Somliga går med trasiga skor på Notodden bluesfestival har gjennom mer enn ti år satt søkelyset på og samlet inn penger til Norsk Folkehjelps arbeid rundt om i verden. Gjennom gratiskonsserter gir de også et lokalt tilbud til folk som ellers ikke har råd til å gå på konsert. En verdig mottaker av prisen Folkehjelp, understreker juryleder Antonsen.

Prosjektet startet i det små i 2011 med en gratiskonsert på festivalens siste dag. Siden har prosjektet vokst, og samarbeidet har ført til at det hver eneste dag under festivalen nå arrangeres gratiskonsserter som er åpne for alle.

Sanitetsungdom lærer liv på sommercamp

HYPOTERMI: Instruktør Espen Bruun forklarer hva Nora Hyllestad [Harstad], Åse Byberg [Hå], Una Munkvold [Tromsø] og Agatha Frøya Silva Hjelte [Arendal] hypotermi.

– Det er litt ubehagelig, men det skal jo stoppe en blødning, sier Mathias Emil Lundbye [16] fra Rena, en av 24 deltakere på årets sommercamp for Sanitetsungdom på Tonstad i Sirdal.

KJETIL S. GRØNNESTAD [tekst]
ALF BERGIN [foto]

Fra lørdag 1. juli til søndag 9. juli møttes ungdom i alderen 12–18 år på leirstedet Tonstadli i fjellkommunen Sirdal i Agder på grensa til Rogaland. Deltakere fra Tromsø og Harstad i nord, til Rena, Oslo, Arendal og Hå i sør, fikk et faglig opplegg der fire instruktører fra Norsk Folkehjelp underviste i førstehjelp og søk og redning. Men kanskje vel så viktig som det faglige opplegget, var det sosiale utbyttet.

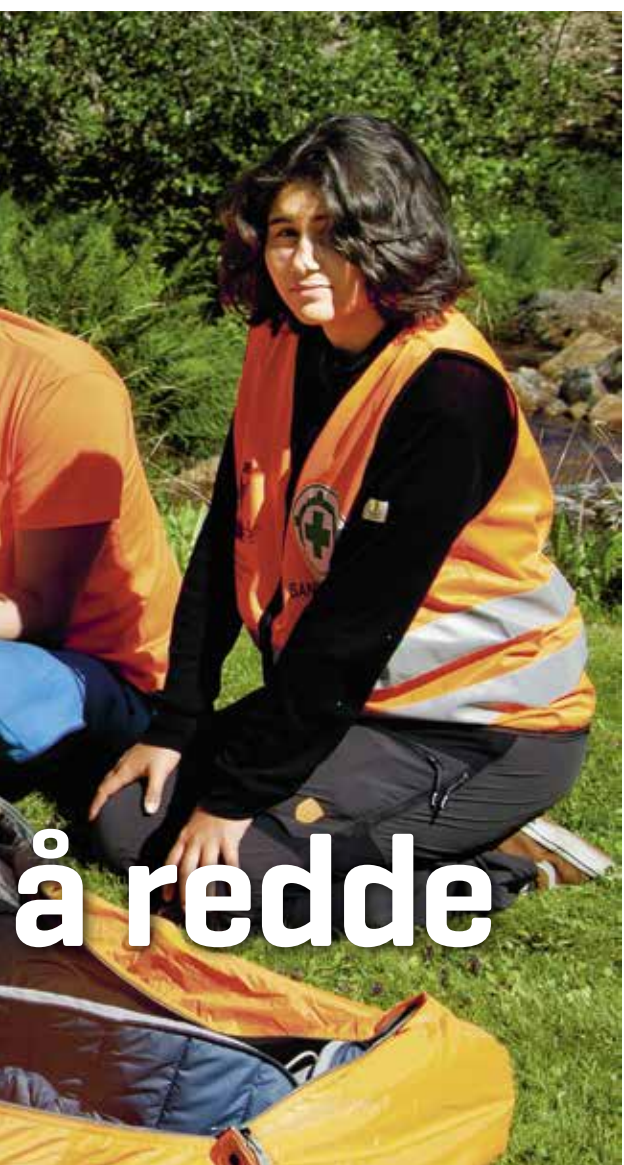
– Jeg er med på sommercamp fordi det er spennende. Jeg vil oppleve og lære nye ting, og møte og bli kjent med nye folk, sier Nora Hyllestad [15] fra Harstad som er på Tonstadli sammen med sin bror Johannes Hyllestad.

Johannes er 19 år, og derfor ikke lenger med som deltaker, men som en av instruktørene.

TILPASSER UNDERVISNINGEN FOR ULIKE FORUTSETNINGER. Espen Bruun, rådgiver for Sanitetsungdom hos Norsk Folkehjelp, har hovedansvaret for årets sommercamp.

– Sommercampen er et introduksjonstilbud til ungdommen der de får innføring i grunnleggende ferdigheter i førstehjelp og søk og redning. Samtidig skal det være sosialt. De skal ha en kjekk sommeruke med faglig innhold, sier han.

Mens noen deltakere er erfarne medlemmer i Sanitetsungdom, og har vært på sommercamp før, er andre helt ferske. Kanskje til og med helt nyinnmeldte i Norsk Folkehjelp. Dette tar lederne hensyn

må gjøre for å redde Damian Mateusz Wulkiewicz [Oslo] fra

til når de deler ungdommene inn i grupper til de aktivitetene de skal være med på. Erfarne sanitetsungdommer settes på lag med nybegynnere. Folk fra ulike deler av landet ruller mellom gruppene, slik at alle får sjansen til å bli kjent med sanitetsinteressert ungdom fra et annet hjemsted enn sitt eget.

GOD GRUPPEDYNAMIKK. Blandingen av nye og erfarne deltakere gjenspeiles i gruppedynamikken, som når en markør skal sikres på en båre, eller når gruppa oppdager en voksen mann som simulerer mulig hjertesvikt, og vises tydelig for oss som observerer fra utsida. Mens noen helt naturlig tar styring og rolig fordeler oppgaver, er andre mer nølende og usikre på hva som er rett å gjøre. Men

BRANNSÅR: Emilie Knudsen [Arendal] pakker brann-sårbandasjen til Mathias Emil Lundbye [Rena] inn i plastfolie. Gael Atlas Brynjarsson [Arendal] følger med.

VIKTIG MED SAMARBEID: En oppgave er å teste hvordan laget samarbeider. Her hjelper Åse Byberg og Ruth-Iren Vagle [begge fra Hå] Mathias Emil Lundbye [Rena] med å frakte ei full bøtte vann gjennom hinderløypa på Tonstadli. På tid og uten å søle.

dette er også del av opplæringen. For under ekte oppdrag må redningsgruppa fungere godt. Noen må ha ledelsen og fordele arbeidsoppgavene slik at alle er trygge på hva de skal gjøre.

At årets kull på sommercampen mestret denne utfordringen, er sikkert. For da de voksne instruktørene diskuterte seg imellom etter dagens konkurranserunde, var dommen klar:

– Vi er imponert over hvor godt ungdommene i de ulike gruppene løser oppgavene som ett lag.

EN DAG FYLT MED AKTIVITET. Onsdagen, midt i oppholdet, starter med at deltakerne deles inn i fire grupper. Nå skal de få innføring i – men også selv på prøve seg på – ulike utfordringer knyttet til førstehjelp.

– Jeg synes det er gildt å være med på leir. Det gir en god følelse å lære noe nytt som er nyttig. I dag har jeg lært å stoppe en blødning, sier **Sanne Håland** [16] fra Hå.

– Jeg var med i fjor også. Det er et godt miljø, veldig hyggelig og sosialt. Jeg synes det er spennende med førstehjelp, og søk og redning. Siden jeg har fylt 18 år, har jeg vært med på redningsaksjoner. Det er spennende, sier **Tale Nordby Hvenekilde** fra Oslo.

– Jeg er med på Norsk Folkehjelp Sanitetsungdoms sommercamp fordi jeg er interessert i førstehjelp og søk og redning. Jeg har hatt det veldig fint på sommercampen, med en god blanding av litt teori og mye praksis, sier **Synne Nordby Hvenekilde** [16] fra Oslo.

– Hele familien min er med i Norsk Folkehjelp, så det var naturlig at også jeg meldte meg inn. Jeg liker meg veldig godt og har hatt det kjempefint på sommercampen. Her får du venner for livet. Jeg anbefaler alle å være med, sier **Emilie Knudsen** [17] fra Arendal.

– Det er kjempeartig å kunne bidra etter at jeg har vært med som deltaker på sommercamp to ganger tidligere, sier **Johannes Hyllestad** [19]. Han er aktiv i Norsk Folkehjelp Harstad og er i år med som instruktør.

– Jeg er med i Norsk Folkehjelps Sanitetsungdom fordi det er god kunnskap å ha med seg. Jeg er med på sommercampen fordi det er sosialt, og fordi jeg ville møte igjen folk fra tidligere sommercamper, sier **Una Munkvold** [16] fra Tromsø.

FRA OSLO TIL SIRDAL: Damian Mateusz Wulkiewicz og Tale Nordby Hvenekilde [øverst], og Synne Nordby Hvenekilde og Sara Yasmin Abid, dro fra Oslo til Sirdal for å være med på sommercampen.

På én stasjon får de vite hvordan de skal håndtere en nedkjølt person [hypotermi]. Et annet sted er oppgaven idrettsskader typisk en forstuet eller vrikket ankel som deltakerne skal lindre. Litt lenger borte legger ei gruppe bandasjer på et tenkt brannsår, og avslutter med å pakke bandasjen inn i plastfolie for å bevare fuktigheten.

Langs en mur litt lenger oppe i bakken følger den siste gruppa med på hvordan instruktøren bruker en flat stein og bandasje, eventuelt et trekanthalstørkle, til å stoppe en blødning. Akkurat slik Mathias Emil Lundbye fikk kjenne på da hånda hans langsomt hovnet opp og ble rød av forbindingen som hindret blodet i venene fra å strømme forbi.

– Dette var kjekt. Jeg har lært mye nytt, blant annet å stoppe en blødning, sier en fornøyd Sanne Håland [16] fra Hå, som la bandasjen rundt Mathias' håndledd.

VEKKER KONKURRANSEINSTINKTET. Etter lunsj er det tid for konkurranse. Formiddagens store grupper løses opp og deles inn i mindre lag. Som før har de voksne bestemt hvem som er på samme lag, slik at det sikres mest mulig jevnbyrdighet.

– Vi merker at konkurranseinstinkt våkner når de kan vinne hver sin bag fra Norsk Folkehjelp. Vi kunne fort ha endt opp med et toppa lag, men det

hadde ikke vært særlig motiverende for de nye, sier Bruun.

Ti poster er plassert rundt på leirområdet. Fem av postene har teoretiske spørsmål gruppene må løse på egen hånd. De fem resterende postene er bemannet og fylt med praktiske oppgaver.

På gresset ved bekken ligger ei Anne-dukke. Ungdommene skal utføre klassisk munn-til-munn, og måles mot en app som angir hvor godt de blåser inn luft og hvor godt de utfører hjertekompressjonen.

– Jeg ser at flere av dem lener seg for tungt på dukka, sier Espen Bruun og peker på mobilskjermen.

BEHANDLING AV SYKDOM OG SKADER. Oppe ved hovedhuset simulerer Jon Ree Holmøy en voksen mann med ukjent sykdom, muligens et hjerteinfarkt. Oppe på grusveien vurderer Espen Brekke hvor godt gruppa håndterer en pasient som må legges og sikres på en bære.

Helt nederst på anlegget ligger Johannes Hyllestad. Som 19-åring er han nylig ferdig i Sanitetsungdom, men har fortsatt som aktiv i Norsk Folkehjelps lokallag i Harstad. Han er leid inn som instruktør og gir alt når han – med ei strømpe som viser at han har et åpent beinbrudd – simulerer en lettere hysterisk person, antakelig i sjokk, som ikke oppfører seg rasjonelt.

Å håndtere pasientens reaksjon er kanskje den vanskeligste biten å håndtere, men også noe deltakerne må lære. For det er ikke slik at skadde personer med mye smerte ligger tålmodig og venter på hjelp. Også her er erfaring nøkkelen til å løse utfordringen. Drevne sanitetsungdommer avleder markøren med spørsmål som drar oppmerksomheten hans bort fra den «brukne» foten.

– Som sanitetsmannskap må du være et trygt medmenneske. Derfor lærer vi også bort emosjonell førstehjelp, sier Jon Ree Holmøy.

SAMARBEID GIR VELLYKKET RESULTAT. Inne i ei hinderløype på Tonstadli byr Benedicte Wiig på en annerledes oppgave. Hun er ikke ekspert på førstehjelp, men er med for å dokumentere sommercampen på sosiale medier. Hennes utfordring framkaller flere par heva øyenbryn før ungdommene kaster seg over også den oppgaven: Å frakte ei full bøtte vann gjennom fire hindre på kortest mulig tid. Uten å søle.

Dette er ikke akkurat en førstehjelpsoppgave, men ikke desto mindre en test på hvordan deltakerne som lag løser et uventa problem. Noe de garantert støter på hvis de en dag blir med på en ekte søk- og redningsoperasjon.

Ikke overraskende var det også denne gangen samarbeid som måtte til for å frakte vannet trygt over gyngende hindre og ei zipline. Hvordan laget samarbeidet, og hvordan laget valgte å frakte vannbøtta, slo kraftig ut på tida de brukte.

VARIERT PROGRAM. Ungdommene hadde rukket å oppleve mye før onsdagens konkurransedag. Men noe i det oppsatte programmet måtte endres, som på den dagen det var varslet mye regn.

– Vi skulle besøkt Brufjellhålene på Åna-Sira på mandagen, men på grunn av regnet framskyndet vi det til søndagen i stedet, sier Bruun.

En planlagt kanotur med vannredning ble avlyst, siden utleier av kanoene måtte melde avbud. Løsningen ble å leie bygdas svømmehall i et par timer og drive søk og redning av ei dukke i bassenget der.

Senere i uka stod telttur med overnatting på fjellet rundt Sirdal, samt nattøvelse og rappelling, på programmet.

FAGLIG OG SOSIALT UTBYTTE. Synne Nordby Hvenekilde [16] fra Oslo var på sommercampen sammen med storesøster Tale på 18, og har likt seg svært godt.

– De voksne har vært flinke til å balansere det faglige med det sosiale. Vi har hatt litt teori og mye praksis. Sommercampen har vært nyttig påfyll for meg. I øvelsene har vi lært hvordan samarbeid i søk

SØSKENPAR: Søskenparet Johannes og Nora Hyllestad dro fra Harstad til Tonstad for å delta på årets sommercamp. Nora var deltaker, mens Johannes var med som instruktør.

og redning foregår i praksis, og hvordan vi skal få lag til å jobbe sammen, sier hun.

Dette er andre gang sommercampen er lagt til kommunesenteret Tonstad i Sirdal kommune. Tidligere har den som regel vært arrangert på Østlandet eller i Rogaland, men Espen Bruun er såpass fornøyd med leirstedet Tonstadli at han vil returnere hit også i 2024. Med Sola flyplass mindre enn to timers kjøring unna, med kjøkkenpersonale på leirstedet slik at lederne slipper å stå over middagsgrytene, og et bakeri i bygda som kan levere rykende ferske brødvarer, synes han valget er enkelt.

– Dessuten er det vakkert her, sier han om dalen som om vinteren er Sør-Rogalands viktigste ski- og hytteområde.

ØNSKER FLERE MED. I år var det 24 deltakere på sommercampen. Før koronapandemien var langt flere med, kanskje dobbelt så mange.

– Vi sliter nok litt med etterdønningene etter pandemien fortsatt, sier Bruun.

Han håper at flere vil melde seg inn i Sanitetsungdom og bli framtidig mannskap for Norsk Folkehjelp. Årets deltakere er gode ambassadører for det budskapet.

– Jeg har hatt det kjempefint her. Jeg anbefaler alle å være med i Norsk Folkehjelp og Sanitetsungdom. Her får vi venner for livet, slår Emilie Knudsen [17] fra Arendal fast.

– Jeg er med på Sanitetsungdoms sommercamp i Sirdal fordi jeg vil bli kjent med andre ungdommer. Dette er noe sosialt å gjøre i sommerferien. Jeg har hatt det kjempebra og har blitt kjent med mange, sier **Mathias Emil Lundbye** [16] fra Rena.

– Det er hyggelig å møte nye folk, og spennende å lære å håndtere førstehjelp, sier **Nora Hyllestad** [15] fra Harstad.

Gode minner for livet

For fjerde året på rad har Norsk Folkehjelp Stavanger arrangert sommerleir for barn. I år har 50 unger fått oppleve et godt, gammeldags teltliv på Camp Dyrsnes, og gode tilbakemeldinger strømmer på.

KIRSTI KNUDSEN (tekst)
ARNFINN ARNESEN (foto)

Det begynte i 2020 da koronapandemien herjet. Barna måtte holde seg hjemme fra skolen, og ferier ble avlyst. Mot sommeren roet smittebølgen seg litt, og Norsk Folkehjelp Stavanger reagerte raskt da kommunen spurte om laget kunne være med på et løft for å gi barna et tilbud i sommerferien.

– Vi er gode på friluftaktiviteter, så vi gikk for god, gammeldags camping, forteller leir-sjef og mangeårig leder av laget, Arnfinn Arnesen [61].

Fra kommunen fikk de tilskudd til det de trengte, som telt og hengekøyer. Smitten herjet fortsatt og alle måtte derfor få sitt eget «soverom».

– Vi endte opp med seks hustelt med separate rom. Frivillige stilte opp – vi hadde åtte voksne på dagtid og fire på natt. Vi har alltid en våken nattevakt på grunn av brann-sikkerhet og for at barna alltid kan finne noen å være trygg på.

AKTIV SANITETSUNGDOM. Norsk Folkehjelp Stavanger ble etablert i 1939. Laget har ca. 250 medlemmer, og hovedaktiviteten er sanitet og redning. Sanitetsungsdomsgruppa er en av de største i landet med nær 20 aktive medlemmer.

– Vi har også et samarbeid med Trygg Trafikk og deltar i den kommunale beredskapen, men etter at eldrekafeen ble lagt ned for noen år siden, er vi dessverre ikke så engasjert på andre områder. Derfor har sommerleirene blitt en god måte å aktivisere medlemmene på, sier Arnfinn.

For å gjennomføre Camp Dyrsnes, som nå teller 2 x 25 barn og 18 voksenledere i løpet av en uke, døgnet rundt, må logistikken være på plass.

– Vi har justert litt på aldersgruppa. Erfaringen vår er at barn under sju år og over

POSITIVE TILBAKEMELDINGER: 50 barn mellom åtte og tolv år har i år deltatt på sommerleiren og tilbakemeldingene fra barn og foresatte har vært svært gode.

↑ **LEIRSJEF:** Arnfinn Arnesen har i fire år ledet arbeidet med å arrangere sommerleir for barn i Stavanger.

→ **FØRSTEHJELP:** Deltakerne på Camp Dynes får også alderstilpasset opplæring i førstehjelp og redning.

tretten ikke har like stort utbytte av oppholdet. Derfor konsentrerer vi oss nå om dem mellom åtte og tolv. Samt at vi har redusert fra tre til to netter på hver gruppe.

VIKTIG MED TRYGGHET: Mange av barna på leiren er kanskje alene hjemmefra for første gang og da er det viktig å gjøre dem trygge. Da støtter Arnfinn seg til folkeskikk og kardemommeloven.

MANGE ULIKE AKTIVITETER: Barna kan blant annet padle i kano, klatre i trær og bade på Camp Dyrnes.

Blant aktivitetene er klatring i trær, bading og kanopadling. Ungene lager pizza i vedfyrt ovn, og får undervisning i førstehjelp og redning, tilpasset aldersgruppa. Alle deltakerne får hodelykt, vannflaske og gul t-skjorte påtrykt Camp Dyrnes og årstallet.

TOK I BRUK KARDEMOMMELOVEN. Arnfinn Arnesen har vært aktiv i Norsk Folkehjelp siden 1989. Han er også instruktør og ansvarlig for de fleste kursene i sanitet og redning. Til tross for lang fartstid, kan det være utfordrende å arrangere barneleir, for det er ikke bare det praktiske som må være på plass, forteller han.

– Vi snakker om barn som kanskje er hjemmefra alene for første gang. Hvordan skal vi gjøre dem trygge? Hvilke regler skal vi følge?

Vi endte opp med vanlig folkeskikk og Kardemommeloven: «Man skal ikke plage andre, man skal være grei og snill, og for øvrig kan man gjøre hva man vil», smiler Arnfinn. – Vi praktiserer ikke fast leggetid, og kveldene blir avsluttet med leirbål med kakao og marsmallows. Det er klart at det alltid er noen som skal prøve å døgne og utfordre oss, men erfaringen er at når mørket senker seg, er alle så utslitt at de sovner uansett. Det viktigste for oss er å skape trygghet for store og små, for vi må faktisk også tenke på foreldre og foresatte som har levert barna fra seg for første gang.

POSITIVE TILBAKEMELDINGER. Norsk Folkehjelp Stavanger kunne ikke gjennomført leirene uten frivillige som stiller opp, understreker Arnfinn.

– Noen er aktive hele året og andre deltar kun på leirene. Vi har også noen utenfor organisasjonen som stiller trofast opp hver sommer. Med forberedelser anslår vi at det går med rundt 2000 dugnadstimer til dette hvert år.

Arnfinn Arnesen jobber som tekniker på elektroavdelingen Stavanger universitetssjukehus og er også hovedverneombud i 20 prosent stilling. Fritida preges i stor grad av Folkehjelpea.

– Hele familien er medlemmer, med litt ulik aktivitetsgrad. Datteren vår på 33 ble

Norsk Folkehjelp Stavanger har sammen med kommunen gjennomført spørreundersøkelser etter sommerleirene, og tilbakemeldingene er entydige: La opplegget være som det er, for det er så bra. På Facebook-gruppa for foresatte strømmet det inn gode tilbakemeldinger etter leirene i år:

f Hei. Ei veldig glad og sliten Alva-Olivia vi fikk hjem i dag. Sååå fornøyd, mange nye vennskap i år, og har følt seg trygg med alle gode, stødige, trygge voksne rundt seg. Dette er et fantastisk tilbud, vi er så heldige. Tusen hjertelig takk for den fantastiske jobben dere gjør, og ikke minst måten dere gjør det på. Gode opplevelser, fine minner, mestring og masse nyttig lærdom. Tusen takk!

f Tusen takk for en knallkjekk helg, på vegne av Martine, hun har storkosa seg! Dere er gode som arrangerer et så bra opplegg for ungene. Forstår det har blitt dannet mange nye vennskap.

f Tusen takk for en super camp, fikk hjem ei glad jente med ny mestingsfølelse.

f Tusen takk for et fantastisk arrangement, ser ut som barn og voksne har hatt det kjekt ifrå fyrste minutt. Kaja kom heim og var veldig fornøyd.

f En stk. fornøyd gutt som kom hjem i dag. Vært mer i vann enn på land, skjønte jeg. Han var helt i hundre. Fått mange nye venner og snakket så varmt om dere voksne som var til stede også. Han er superklar for neste år allerede. Tusen takk for et fantastisk opplegg dere har laget! Dere har skapt minner for livet.

innmeldt da hun ble født, og nå er også min vordende svigersønn med. Mitt sju måneder gamle barnebarn var bare noen uker da hun ble medlem. Og hun var med på Folkehjelpas juletreffest ni dager gammel, smiler Arnfinn.

Viktig at alle får si noe

Norsk Folkehjelp Kongsvinger stiller alltid opp når de blir spurt om å bidra i lokalsamfunnet. For å få til dette er det én ting som gjelder: Et aktivt styre.

LUDVIG GUNDERSEN [tekst og foto]

Afrikanske danserytmer og lyden av dans og latter fyller lokalet på Frivillighetssentralen i Kongsvinger. Hver måned arrangerer Norsk Folkehjelp Kongsvinger språkkafé nettopp her. I kveld er det Africa Day som er tema, og drøyt 40 deltakere har møtt opp.

– Det viktigste er å lære språket og samfunnssystemet i det fremmede landet. Det hjelper oss til å bli kjent med og å være aktive i samfunnet. Å delta på språkkafé er et av de første stegene, sier varamedlem i styret, Clementine Dehwe. – Nå skal vi danse og kose oss, avslutter hun, før hun skruer opp volumet på lydanlegget.

STILLER ALLTID OPP. Ved inngangen av 2023 var 2240 innvandrere bosatt i Kongsvinger kommune – flere tilflyttere og arbeidsinnvandrere, men også en stor andel flyktninger og familiemedlemmene deres. Haugen forteller at lokallaget har aktive fra hele verden: Etiopia, Eritrea, Kongo, Iran, Irak og Syria.

Da krigen i Ukraina brøt ut i 2022, ble lokallaget også spurt av kommunen om de kunne bidra med språkkafe. I tillegg ble asylmottaket i kommunen gjenåpnet etter nedleggelsen i 2018.

– Vi stiller alltid opp når vi blir spurt om å bidra til inkluderingen av tilflytterne i kommunen, og i tillegg til språkkafeen har vi aktiviteter som familietreff, strikkegruppe og sygruppe, forteller lokallagsleder Evelyn Haugen. – Når vi har språkkafé prøver vi å ha et aktuelt tema. Vi har hatt Palestinadagen som tema, og i dag er det første gangen vi har Africa Day. Noen ganger ser vi på film og andre ganger prater vi bare. Det viktigste er at alle føler seg inkludert og at alle får lov til å si noe.

AVHENGIG AV ET AKTIVT STYRE. Et aktivt styre har vært avgjørende for at Norsk Fol-

DANS OG GLEDE: Det er stort oppmøte og munter stemning på språkkaféen denne dagen.

INKLUDERING: Lokallaget på Kongsberg har en viktig rolle i inkluderingsarbeidet i kommunen.

SPRÅKKAFFÉ: Goreth Nyakato [t.v.] kom til Norge fra Kongo for drøyt to år siden. I tillegg til å gå på norskopplæring deltar hun på Norsk Folkehjelps språkkafé på fritida. Flyktningkonsulent hos NAV, Robby London [t.h.], pleier å ta med seg flyktninger i kommunen til språkkaféen.

kehjelp Kongsvinger kan tilby såpass mange aktiviteter. Styret teller seks medlemmer, pluss vara, og alle er involvert i driften av laget.

– For noen år siden bestemte vi oss for å ha åpne styremøter. Vi har et varamedlem som deltar på styremøtene og også tar ansvaret for noen av aktivitetene. Vi har delt oss i fire forskjellige grupper som har ansvaret for henholdsvis språkkafeen, familietreffene, sygruppene og strikkegruppa. Kommunikasjon og samarbeid er viktig i vårt lokallag; hvis noen ikke kan, da må vi fra andre grupper stille opp, understreker Haugen.

MÅLRETTET VERVING. Det å jobbe målrettet med rekruttering av nye frivillige er også viktig for lokallaget. Haugen forteller at hun selv ble rekruttert i 2014, gjennom en metode litt utenom det vanlige.

– På jobben lå det plutselig en lapp på pulten min der det sto: «Du har blitt med i

styret». Jeg skjønnte ingenting, men de dro meg med, og nå har jeg vært leder i to omganger, ler Haugen.

Når nye medlemmer har kommet på plass, passer laget på å holde på engasjementet deres, forteller nestleder Halvor Ravn Holøyen.

– Det handler om å dele på ansvaret. Ulike grupper i lokallaget jobber med forskjellige ting, og alle trenger ikke å delta i alt. Du kan heller være med på det du synes er gøy.

Samtidig prøver styret å forplikte medlemmene til å være med på å skape og arrangere aktivitetene.

– Vi ønsker å fremme ansvarsfølelse, at alle er med på å tilrettelegge og prege aktivitetene selv, sier Holøyen.

LÆRER GJENNOM Å TREFFE ANDRE. Gjennom aktivitetene har lokallaget blitt en synlig aktør i lokalsamfunnet, noe som kommer tydelig fram når et ungt syrisk par – Samer Albida

og Rukaia Alrahil – kommer innom språkkafeen for å slå av en prat.

– Vi har fått mye hjelp her på språkkafeen, forteller de med en norsk uttale der det er lite som tilsier at de kom til Norge for bare fem år siden.

– Hit er det også mange norske som kommer, og det hjelper mye, sier Alrahil.

Clementine Dehwe mener at det er ikke bare flyktninger og innvandrere som har godt av møteplassene Norsk Folkehjelp skaper.

– Jeg vet at mange nordmenn er triste og ensomme, og de trenger også noen å snakke med. Da er dette en fin plass å møte andre på, sier hun.

SPRÅK ER NØKKELEN. Like viktig som å ha en plass der en kan sosialisere og bygge nettverk, er det å lære språk nøkkelen til inkludering.

– Det er viktig å lære språket, for da er det enklere å finne en jobb. Hvis du ikke lærer ►

STOR AKTIVITET: Clementine Dehwe (t.v.) og lokallagsleder Evelyn Haugen sørger for stor aktivitet i lokallaget på Kongsberg.

norsk, kan du heller ikke jobbe her, sier Goreth Nyakato.

Nyakato kom til Norge fra Kongo for drøyt to år siden. I tillegg til å gå på norskopplæring deltar hun på Norsk Folkehjelps språkkafé på fritida.

– Det er viktig å ha et sted å gå til, som en språkkafé. Det er det beste for mennesker som kommer til Norge. Du treffer alle dem som er frivillige her, de stiller oss spørsmål og vi prøver å svare. Slik lærer vi mer.

Frivillighetens viktige rolle

Selv om det finnes flere offentlige tilbud som bidrar til inkludering i Kongsvinger, mener flyktningkonsulent hos NAV, Robby London, at frivilligheten spiller en viktig rolle for dem som er nye i landet. Han har derfor tatt med seg noen flyktninger fra Kongo på dagens språkkafé.

– Jo raskere du deltar i slike aktiviteter, desto forttere blir du integrert. Det å treffe andre folk, og ikke minst etnisk norske, kan være en veldig god start på integreringsprosessen. Prosessen kan være lang, og vi i NAV mener at det skjer på en bedre måte gjennom frivillige aktiviteter, mener han.

London legger til at Norsk Folkehjelp og den lokale frivilligheten for øvrig er naturlige

AFRICA DAY: Lokallaget på Kongsberg har hatt ulike temadager på språkkaféen. På Africa Day har det

samarbeidspartnere for NAV.

– Det bidrar til å bygge nettverk og gir tilgang til referanser når tilflytterne skal finne jobb.

GIR OG FÅR. Lokallagsleder Evelyn Haugen sier at det er viktig å ha et godt samarbeid med andre organisasjoner i kommunen, som Framfylkingen, Frivillighetssentralen, Fagforbundet, LO lokalt og Sparebankstiftelsen.

– Når vi får oppgaver, prøver vi alltid å få

det til. Vi samarbeider også med Nav, GIV [Voksenopplæringen] og biblioteket. Vi har et bra team i lokallaget, og alle bidrar. Det er derfor jeg alltid tenker at når aktivitetene går bra, er det bare å fortsette.

Hun legger til at som frivillig i Norsk Folkehjelp får du like mye tilbake som det du gir.

– Vi driver ikke bare aktiviteter for flyktninger, vi lærer også av dem. Dette handler også om gi tilbake til lokalsamfunnet, understreker Haugen.

møtt opp drøyt 40 deltagere.

← **ENGASJEMENT:** Nestleder i Norsk Folkehjelp Kongsberg, Halvor Ravn Holøyen, mener det er viktig å dele på ansvaret for aktivitetene for å holde på medlemmenes engasjement.

Kraftig og kompakt lykt

LR35R

Terningkast 6
Jeger 1/2022

Veiledende pris
kr 2.850,-

- 10.000 Lumen
- 2x4000mAh-batterier
- USB-C lading
- 500 m
- Kun 14 cm
- Stotsikker 1,5m
- 5 moduser
- Vannrett IP68

Kraftig hodelykt med stor sidebryter

HM70R

- 1600 Lumen
- 5000 mAh batteri
- USB-C lading
- Vannrett IP68
- Spotlys og flomlys
- 35° til 45° C
- Hvitt og rødt lys

Veiledende pris
kr 1.499,-

Stor sidebryter – lett å bruke med votter eller hansker!

AXION 2 XQ35 PRO

Nyhets
Termisk monokulær kikkert

Rekkevidde 1300m • WiFi for streaming
Video 16GB • 640x400px AMOLED display
Sensor oppløsning 384x288px @ 17µm
Sensor sensitivitet NETD <25mK
Rekkevidde avstandsmåler 1000m (LRF mod)

Også tilgjengelig:

AXION 2 XG35 Veil. pris 29.500,-
AXION 2 LRF XG35 Veil. pris 33.300,-
AXION XM30F Veil. pris 14.000,-

XQ35 PRO Veiledende pris **24.500,-**
XQ35 PRO Veiledende pris **21.000,-**

Pulsar egenskaper

- Hurtigstart, bilde innen 3-4 sekunder
- WiFi og video på alle enheter
- Temperatortoleranse -25 til +40/50
- Utskiftbare ladbare batterier
- Vannrett IPX7
- Norsk meny på alle enheter

TENO ASTRO Teno Astro AS Industriveien 8b 6517 Kristiansund N Tlf.: 71 56 5710 post@tenoastro.no www.tenoastro.no

SPESIALPRISER TIL NORSK FOLKEHJELP OG RØDE KORS. KONTAKT OSS!

HEGNHUSET: Atia Ijaz i Norsk Folkehjelp og Vegard Grøslie Wennesland i Fellesforbundet foran Hegnhuset, som ofte blir kalt verdens viktigste undervisningsbygg. De 69 søylene representerer dem som ble drept på Utøya 22. juli 2011.

Verktøykasse mot rasisme

I løpet av tre dager på Utøya lærer en gruppe medlemmer i Fellesforbundet om høyreekstremisme og rasisme. Norsk Folkehjelps kurs om antirasisme blir en øyeåpner for mange.

TEKST: SISSEL FANTOFT
FOTO: ELLEN JARLI

I 2019 vedtok Fellesforbundets landsmøte å styrke innsatsen mot høyreekstremisme og rasisme gjennom en egen handlingsplan.

– Hovedmålet med handlingsplanen er å gi våre medlemmer kunnskap om hva dette er og hvordan vi skal bekjempe det, og da trenger vi hjelp fra andre deler av arbeiderbevegelsen. For oss er det naturlig å se til demokratiserteret på Utøya og Norsk Fol-

kehjelp, som sammen har laget dette tre-dagers kursopplegget for oss, forteller rådgiver i Fellesforbundet, Vegard Grøslie Wennesland, som også er sentralstyremedlem i Norsk Folkehjelp.

Kurset ble holdt for andre gang i slutten av august, og målgruppa er medlemmer og tillitsvalgte i Fellesforbundet.

– Vi håper at de som deltar reiser herfra med økt kunnskap, slik at vi sammen står sterkere i kampen mot høyreekstremisme og rasisme på arbeidsplassene, sier han.

LINJEN: Kursleder Atia Ijaz fremsetter en påstand så

ØVELSER: Deltakerne får gjennomgå mange øvelser som bidrar til refleksjon og diskusjon rundt egne holdninger.

KAMPEN MOT HVERDAGSRASISMEN. Rådgiver Atia Ijaz i Norsk Folkehjelp har laget en komprimert versjon av kurset *Antirasist – fra holdning til handling* for medlemmene i Fellesforbundet.

– Dette er et tredagers kurs vi vanligvis holder for våre medlemmer og lokallag. Vi starter med å bygge tillit i gruppa, fortsetter med teori hvor vi setter søkelys på ulike begreper, og på slutten tar vi reelle standpunkter gjennom å diskutere hva deltakerne ville gjort i forskjellige situasjoner. Det hand-

plasser er kursdeltakerne seg på en linje etter hvor enige eller uenige de er i påstanden.

ler rett og slett om å trene på å være antirasist i hverdagen, forteller hun.

Fagbevegelsen har lange tradisjoner for å bekjempe fascisme og nazisme.

– Det er viktig at vi fortsetter med det, og samtidig er det viktig å være oppmerksom på hverdagsrasismen – kommentarer, blikk og utenforskap bunner også i rasisme og har mye å si for trivsel på arbeidsplassen. Vi håper at kursdeltakerne får med seg en verktøykasse de kan bruke i sin egen hverdag, sier Ijaz.

En video hvor kjente nordmenn forteller om hvordan de har blitt utsatt for rasisme gjør sterkt inntrykk på gruppa. På landsmøtet i slutten av august vedtok Norsk Folkehjelp at kampen mot rasisme skal være en overordnet prioritering framover.

– Det er viktig at vi alle forstår at kampen mot rasisme er noe som burde oppta oss i mye større grad. Dette er ikke noe som bare skjer i USA; vi har mye å jobbe med også her i Norge, fastslår Ijaz.

INGEN FASIT. Espen Nordvik er organisasjonsarbeider i Fellesforbundet avdeling 747

Unionen Fagforening i Bergen, som har mange medlemmer fra blant annet byggeindustrien. Han besøkte Utøya for første gang i forbindelse med seminaret.

– Det var veldig sterkt å komme hit, og kurset er utrolig lærerikt. Jeg setter stor pris på å få mer kunnskap om begreper som rasisme og hverdagsrasisme, og kommer til å ta med meg mye av det jeg lærer her når jeg skal drive tillitsvalgtopplæring i min egen region, sier han.

Nordvik sitter også i Antirasistisk utvalg i LO i Bergen og Omland, men har likevel lært mye nytt av Norsk Folkehjelps kursopplegg.

– Dette kan de virkelig – jeg skulle ønske at mange flere fikk muligheten til å delta på et slikt kurs. Det er fint at de ikke kommer med noen fasit, men forsøker å sette i gang tanker og diskusjoner blant deltakerne. Dette handler jo først og fremst om bevisstgjøring. Hvis du er mot rasisme, må du være en synlig antirasist, fastslår han.

UBEVISSTE FORDOMMER. Etter teori og diskusjon på grupperommet trekker kursdelta-

NY KUNNSKAP: Espen Nordvik tar med seg mye ny kunnskap om antirasisme som han vil bruke når han holder kurs for tillitsvalgte i Fellesforbundet i Bergen.

LAV TERSKEL: Deltakerne sitter i en uformell sirkel hvor terskelen for å bidra med kommentarer og spørsmål er lav.

kerne utendørs for å gjennomføre praktiske øvelser. En av dem går ut på at Atia Ijaz framsetter ulike påstander, som for eksempel «Rasisme er ikke et problem på min arbeidsplass», og så stiller deltakerne seg på en linje etter hvor enige eller uenige de er i påstandene.

– På kurset vårt snakker vi mye om konsekvenser av rasisme. Noen slenger kanskje ut en kommentar ment som en spøk, men selv om intensjonen er god kan det ha negativ påvirkning på den som blir rammet, spesielt hvis det skjer gjentatte ganger. Ubevisste fordommer gjør noe med enkeltmennesker som utsettes for det, sier Ijaz.

– Folk fra hele verden besøker Utøya for å lære om ekstremisme og antirasisme. For å være høyreekstremist må du være rasist, og hvis vi klarer å bygge et lag med antirasister i fagbevegelsen er sjansen større for at vi også klarer å bekjempe rasisme, sier Vegard Grøslie Wennesland.

Ikke redd for å heve stemmen

En pådriver for antirasisme og en sterk stemme for en mer human flyktningpolitikk. Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom har de siste årene etablert seg som en viktig samfunnspolitisk aktør nasjonalt og internasjonalt. Nå skal ungdomsbevegelsen bli enda større og sterkere.

LUDVIG GUNDERSEN [tekst og foto]

– Jonas, skjerp deg, anerkjenn Palestina nå!

Solidaritetsungdommens leder, Amanda Hylland Spjeldnæs, sparte ikke på kruttet da hun talte palestineres sak fra en av landets mest kjente talerstoler – bakken på Utøya. Manglende politisk handlekraft fra norske styresmakter for å beskytte palestineres rettigheter utløste den krasse kritikken under Utøya-festivalen i sommer, foran et samlet AUF og ikke minst statsminister Jonas Gahr Støre.

EN STERK POLITISK STEMME.

Solidaritetsungdom har siden opprettelsen i 2011 aldri vært

redd for å sette fingeren på uretten som finnes i verden, og har blitt en sterk politisk stemme nasjonalt. Spjeldnæs overtok ledervervet for Solidaritetsungdom etter Ammal A. Haj i mai, og har siden frontet Solidaritetsungdommens arbeid i aviskronikker og appeller foran Stortinget og på politiske arrangementer.

– Verden er ikke fattig, den er urettferdig, og det må vi gjøre noe med. Vi må heve stemmen. Jeg blir selvfølgelig nervøs noen ganger, ler hun, – men øvelse gjør mester, og jeg blir mindre og mindre nervøs for hver gang.

Medisinstudent på fulltid, aktiv samfunnsdebattant, ungdomsdelegat for LNU, podkaster

og korist – bare for å nevne noe – og nå også leder for Norsk Folkehjelps solidaritetsungdomsorganisasjon. Det kommer nok ikke som en overraskelse for noen at Spjeldnæs alltid har vært interessert i politikk. Hun mener at Solidaritetsungdom innehar en viktig politisk rolle både i Norge og i det internasjonale samfunnet.

MANGFOLDIG ENGASJEMENT.

De siste årene har Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom blitt en av de tydeligste stemmene i den norske antirasisme-kampen, og blant annet bidratt til at Norsk Folkehjelp har utviklet kurset Antirasist – fra holdning til handling.

– Solidaritetsungdom er partipolitisk nøytral. Det er en stor fordel, og det betyr at takhøyden for å velge våre egne kampsaker også er stor. Vi har flere eksempler på at medlemmer kommer med saker de er engasjert i, og de kan jobbe med akkurat den saken de brenner for om det passer med våre verdier og er innenfor rammeverket til Norsk Folkehjelp, forteller Spjeldnæs.

Internasjonalt har Solidaritetsungdommen blant annet engasjert seg i rettighetskampen til underbetalte vinarbeidere i Sør-Afrika – der ungdommen aksjonerte mot Vinmonopolet – til Palestina-aksjoner, der lokallagene kler statuer i Norges største byer med palestinskjerf i solidaritet med det palestinske folket. At Solidaritetsungdom er en del av Norsk Folkehjelp er en stor styrke i dette arbeidet, mener Spjeldnæs.

– Gjennom Norsk Folkehjelps ansatte, og kontorer og partnere over hele verden, får vi informasjonen vi baserer innsatsen vår på. Det at informasjonen kommer direkte fra våre partnere, gir oss en stemme og en autoritet i den norske samfunnsdebatten,

sier hun, og legger til at Norsk Folkehjelp tjener like mye på å ha en engasjert ungdomsbevegelse.

– Ungdom snakker med hverandre på en egen måte og ser verden på en annen måte enn det voksne gjør. Derfor er ungdommen også viktig når det gjelder å skape allianser og fremme det internasjonale samarbeidet, ikke minst for å styrke de unge stemmene ute i verden.

ÅPENHET OG NYSGJERRIGHET.

Amanda Hylland Spjeldnæs er svært stolt av hvor langt Solidaritetsungdom har kommet, og gir en stor honnør til ungdomslederne før henne. De siste årene er det etablert flere lokallag, og det er et stort mangfold i medlemsmassen – noe som virkelig kom fram under den årlige Solidaritetskonferansen, også kjent som «Solkonf» på Utøya.

– Vi har en kultur med mye åpenhet og nysgjerrighet, som alle de aktive medlemmene er med på å skape. Medlemmene bor på ulike steder, studerer ulike ting og har forskjellige interesser. Når de kommer på Solkonf kan de likevel sette seg ned og slå av en prat med hvem som helst, uansett alder eller hvor de kommer fra, og det føles helt naturlig. Det handler også om det som samler oss – verdiene i Norsk Folkehjelp og det arbeidet vi gjør, sier hun.

VIL ALLTID VÆRE EN DEL AV NORSK FOLKEHJELP.

Medlemspleie og -vekst er noe av det viktigste for Spjeldnæs i hennes periode som leder. Hun håper at det vil bli enda større rom for dette etter at årets landsmøte stemte for intensjonsavtalen om at Solidaritetsungdom skal bli selvstendige etter landsmøtet 2027, og bli en datterorganisasjon av Norsk Folkehjelp.

– Jeg vil gjøre det helt klart at Solidaritetsungdom alltid kom-

mer til å være en del av Norsk Folkehjelp. Men med intensjonsavtalen starter vi en prosess for å se på mulighetene for en litt friere form for organisering, understreker Spjeldnæs.

Målet med selvstendigjgjøringen er å utnytte og utvikle vekstpotensialet til Solidaritetsungdom, styrke tilstedeværelsen og økonomien, og ikke minst bidra til at de kan konkurrere med lignende organisasjoner.

– For eksempel vil det kunne bety at vi kan ha frikjøpte tillitsvalgte, som er tilfellet i alle ungdomsorganisasjoner vi sammenligner oss med. I dag må jeg jobbe ved siden av studiene, men ved frikjøp vil jeg og andre tillitsvalgte kunne jobbe utelukkende med Solidaritetsungdom. Det vil også styrke Norsk Folkehjelp at vi får en enda sterkere ungdomsorganisasjon og gode samfunnsdebattanter som kan gå over i voksenlagene når de fyller 30, sier hun, og understreker nok en gang at Solidaritetsungdom alltid vil være en del av Norsk Folkehjelp.

BLI MED! Uansett hvordan utviklingen av Solidaritetsungdom vil gå videre, er Amanda Hylland Spjeldnæs sikker på at det er en lys framtid de går i møte, og hun anbefaler alle ungdommer å bli med.

– Det er jo den beste ungdomsorganisasjonen du kan være med i. Jeg har vært med i seks år, og begynner på ingen måte å bli lei. Det er en organisasjon i vekst, og vi får stadig nye, kule medlemmer. Meld dere på Solidaritetskonferansen eller ta kontakt med ditt nærmeste lokallag og bli med på neste aktivitet. Vi setter stor pris på alle nye aktive medlemmer. Det er plass til alle hos oss, er oppfordringen fra lederen av Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom.

VISIT VESTBREDDEN: Den årlige kulturmarkeringen av Al Nakba viser fram palestinsk kultur og løfter fram palestinske stemmer.

– Du må ikke sove. Våkne opp,
anerkjenn Palestina

TIL STORTINGET: Festivaldeltakerne gikk i tag til Stortinget for å blant annet kreve at Norge anerkjenner Palestina som egen stat.

GRENSEKONTROLL: Maria Louise Hundeide Godoy syns ikke det er noe gøy å bli holdt tilbake i grensekontrollen på Visit Vestbredden.

Jonas, nå!

I Oslo ble Akerselvas vestbredd utsatt for en kulturell okkupasjon i mai. Okkupantene krevde bedring av palestinerne rettigheter.

LUDVIG GUNDERSEN [tekst og foto]

– Du ser ut som en palestiner, bli stående!
Vakta på grensekontrollen til Vestbred-
dens «område A» er nådeløs. Mens resten
av følget får passere uten problemer, blir

Maria Louise Hundeide Godoy stående igjen.
– Det her er ikke noe gøy, altså. Det er
skikkelig urettferdig, sier hun.

Uretten og usikkerheten ved å ikke ha
kontroll over hvor en selv kan bevege seg, er
noe av millioner av palestinerne kjenner alt- ▶

MEDARRANGØR: I år var Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom medarrangør, sammen med blant annet Palestinakomiteen i Oslo og Palestinakomiteen i Norge. Fra venstre: Noor Faraj, Maria Abdallah og Amani Gebory fra Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom.

ANERKJENN PALESTINA: Amanda Hylland Spjeltnes krever at Norge må anerkjenne Palestina.

for godt til. På festivalen Visit Vestbredden fikk de besøkende kjenne på hvordan det er å måtte krysse Israels grensekontroller, noe flere tusen palestinere må gjøre når de skal reise inn og ut av Vestbredden.

STÅR SAMMEN MED PALESTINERNE I KAMPEN FOR FRIHET. Visit Vestbredden, som ble arrangert i Oslo 13. mai, er en kulturell okkupasjon av Akerselvas vestbredd i Oslo som markerer Al Nakba [se faktaboks]. Ved å vise fram palestinsk kultur, slippe til palestinske stemmer og mobilisere folk har festivalen som mål å presse fram politisk endring og å sette søkelyset på den israelske okkupasjonen av Palestina, samt på bruddene på folkeretten og menneskerettighetene det palestinske folket blir utsatt for.

I år var Norsk Folkehjelp Solidaritetsung-

KRITIKK MOT NORGE: Solidaritetsungdom rettet skarp kritikk mot Norges unnfallenhet i Palestinaspørsmålet.

KULTUR: Palestinsk kultur som mat, musikk og dans er også et viktig element på Visit Vestbredden.

dom medarrangør, sammen med blant annet Palestinakomiteen i Oslo og Palestinakomiteen i Norge.

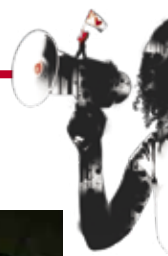
– Vi i Solidaritetsungdom er her på Visit Vestbredden fordi vi står sammen med pales-

AL NAKBA

Det som palestinere omtaler som Al Nakba – katastrofen – viser til masseutdrivelsen av arabere fra Palestina. I 1948 ble over 700 000 palestinere gjort til flyktninger, og mer enn 13 000 ble drept av det israelske militæret. Nakba-dagen markeres 15. mai hvert år, og i år var det 75-årsmarkering for utdrivelsen.

tinerne i deres kamp for frihet og selvbestemmelse, forteller Maria Abdallah, styremedlem i Solidaritetsungdommen.

Abdallah legger til at festivalen ikke bare er viktig for å belyse palestinernes kamp for

frihet og mot okkupasjonen, men også for vise fram palestinsk kultur. I tillegg til grensekontroll bød Visit Vestbredden på musikk, dans, kunst, mat, workshop-er og flere foredrag.

– Visit Vestbredden viser også fram de fantastiske menneskene som er med på å gjøre festivalen mulig og alle de flotte allierte som står sammen i kampen for frihet.

ANERKJENN PALESTINA NÅ! I dag lever om lag 4,9 millioner palestinere i det okkuperte Palestina. Palestina har vært undertrykt og under militær okkupasjon siden opprettelsen av staten Israel i 1948. Siden den gangen har mange palestinere blitt drevet på flukt fra sine hjem.

Å styrke palestinerne rettigheter har lenge vært en av Norsk Folkehjelp Solidari-

SOLIDARITET: Styremedlem i Norsk Folkehjelp Solidaritetsungdom, Maria Abdallah, mener det er viktig å stå sammen med palestinerne i deres kamp for frihet og selvbestemmelse.

tetsungdoms viktigste kampsaker. Solidaritetsungdommen mener blant annet at Norge må anerkjenne Palestina som stat, og at norske myndigheter må legge press på Israel og kreve at de følger internasjonal lov og ivaretar palestinerne rettigheter.

Dette ble også fremmet av Solidaritetungdommens leder, Amanda Hylland Spjeldnæs, som kom med en klar beskjed til regjeringen da hun holdt appell foran Stortinget.

– Jonas Gahr Støre, hvis du hadde stått her, så hadde jeg ristet i deg. Du må ikke sove.

Våkne opp, Jonas, anerkjenn Palestina nå!

Spjeldnæs kom med krass kritikk av Norges manglende oppfølging av Israels brudd på menneskerettighetene i Palestina.

– Norge har meldt seg ut av diskusjonen. Norge fordømmer ikke konsekvent menneskerettighetsbrudd i Palestina. Norge anerkjenner ikke Palestina som stat. Norge stemmer avholdende i Palestina-spørsmål i FN og har heller ikke brukt sin plass i FNs sikkerhetsråd til å ansvarliggjøre Israel, sa hun i appellen.

Fra Sivilforsvaret til Folkehjelpa

Norsk Folkehjelp Asker og Bærum har i flere år vært på sanitetsvakt under Europas største idrettsarrangementer for mennesker med funksjonsnedsettelse. De oppfordrer enda flere førstehjelpere til å bli med.

LUDVIG GUNDERSEN [tekst og foto]

Jubelropene sitter løst under innmarsjen på Bærum idrettspark. Drøyt 500 løpere, fotballspillere, håndballspillere, svømmere og bocciautøvere fra hele Norge og andre land er samlet for å konkurrere under årets Vivil-leker.

Mens utøverne varmer opp, står Norsk Folkehjelp Asker og Bærums mannskaper i kulissene og følger nøye med. Det kreves nemlig et ekstra årvåkent blikk når en står sanitetsvakt på Nord-Europas største idrettsarrangement for mennesker med funksjonsnedsettelse. I tillegg er dette første gang lekene holdes i Bærum Idrettspark, et anlegg på nesten 17 000 kvadratmeter.

HØYT SKADEPOTENSIAL. Det går ikke mange minuttene før den første pasienten melder seg. Friidrettsbanens indre avgrensning, en plastlist, knappe ti centimeter høy, krever sitt første offer og sender en kvinne rett i bakken. Mannskapet rykker raskt ut og får geleidet henne inn på sykestua.

– Det er ofte økt skadepotensiale. I tillegg til idrettsskader som overtråkk og fall, med ben- og leddskader, og solforbrenning, hetslag og dehydrering, har mange av deltagerne komplekse sykdommer, så det blir fort flere hendelser en må håndtere samtidig. Det er et litt annerledes nivå her enn ved mange andre oppdrag, forteller Anna Trovik Hasle, som er sanitetsleder i Norsk Folkehjelp i Asker og Bærum.

Kvinnen blir fort tatt hånd om og ledet inn på sykestua hvor legen konstaterer brudd med henvisning til sykehus.

IDRETTSGLEDE: Siv Høidal [f.v.], Lars Kalland, Anna Trovik Hasle og Alf Håland, forteller om en enorm idrettsglede under årets Vivil-leker.

OVERTOK ETTER SIVILFORSVARET. Vivil ble arrangert for første gang i 1979 som en del av Haug skoles virksomhet. Lege, spesialist i allmennmedisin og oberstløytnant i Forsvarets sanitet, Anders Trovik Hasle, har vært med siden starten, først som fritidsarbeider, senere som lege de siste 40 årene.

Hasle forteller at det før Vivil ikke fantes et lignende tilbud for dem som i dag deltar på lekene, og at det var fritidsleder ved Haug skole, Berit Ommedal, «Vivil-lekenes mor», som var idémakeren. Haug fikk etter hvert støtte fra leder i Norges Idrettsforbund og general i Forsvaret Ole Jacob Bangstad, og general i Sivilforsvaret, Tor Bryntesen, som

KOMPLEKST: Det er viktig med et våkent blikk når en står sanitetsvakt på idrettsarrangementer for mennesker med funksjonsnedsettelse. Mange av deltagerne komplekse sykdommer, så det blir fort flere hendelser en må håndtere samtidig.

KNALL OG FALL: Bærum idrettsparks indre begrensing bidro til knall, fall og andre utfordringer under lekene. Mannskapene måtte bistå flere deltagere i å komme seg over lista under innmarsjen.

STEVNELEGEN: Anders Trovik Hasle er stevnelege og mener Norsk Folkehjelps sanitetsmannskaper er svært dyktige.

BLI MED! Haakon Saga inviterer andre lokallag til å bli med på Vivil-lekene.

stilte deres fredsinnssatsgruppe til disposisjon.

– Dermed fikk vi helsepersonell til stede til hver av de ulike arenaaktivitetene. I tillegg til svært verdifull støtte til utstyr og organisering, sier Hasle.

Hasle forteller at Fredsinnsatsgruppen, den såkalte «Fig'en» støttet med sanitets-tjeneste frem til gruppa dessverre ble lagt ned.

– Mange av dem som hadde deltatt i Fig'en, ble derfor «arbeidsledige», og meldte seg inn i Norsk Folkehjelp i Bærum, en gruppe

som på den tiden hadde liten aktivitet, et «lykketreff», mener Hasle.

Slik overtok Norsk Folkehjelp sanitetstjenesten ved Vivil-lekene etter Sivilforsvaret, noe de fortsatt gjør den dag i dag.

– De er meget dyktige og usedvanlige positive. Det er aldri snakk om «om», men «hvordan» man kan lykkes. Det er en verdifull egenskap i dagens samfunn, mener Hasle.

DET NORSK FOLKEHJELP HANDLER OM. Flere av mannskapene forteller at det er nettopp var Vivil-lekene som gjorde at de ble sani-

tetsmannskaper i Norsk Folkehjelp. Anna Trovik Hasle er datter av Vivils sanitetsleder Anders. Lokallagsleder Alf Håland fant veien inn i laget etter at han som frivillig delte ut saft på arrangementet. Det var den enorme idrettsgleden han så under lekene som gjorde at han meldte seg inn i Folkehjelpa.

– Det var en episode der et lag tapte 0-5. En spiller fra det tapende laget kom bort for å få saft, og han var tydelig opprørt og irritert. Men da jeg tok ham på skulderen og fortalte at han løp fantastisk godt utpå der, lyste han opp og gikk derfra som om de hadde vunnet 50-0. Det var en helt herlig følelse, noe som gjorde at jeg ble med på førstehjelpskurs. Siden har det bare ballet på seg, forteller han. – Å være med på Vivil er det Norsk Folkehjelp handler om: Solidaritet, sanitet og tilhørighet, legger han til.

VERDT SLITET. Haakon Saga, Norsk Folkehjelps koordinator for Vivil-lekene er gift med datteren til en av sivilforsvarskarene, og ble slik «lurt» med på lekene for 16 år siden.

– Men jeg kan ikke si at jeg har blitt lurt med siden, for jeg vet veldig godt hva jeg går til, flirer han.

Selv om sanitetstjenesten krever mye av ham og resten av mannskapet, mener Saga at det klart er verdt alt slitet.

– Dette er en gruppe som ikke alltid blir like godt inkludert, så Vivil er viktig for å få alle med. Det er også fantastisk moro å stå her og se hvor glade alle deltakerne er og hvor fantastisk denne dagen er. Det er det som gir meg noe, sier Saga.

OPPFORDRER FLERE TIL Å BLI MED. Saga forteller at alt sanitetspersonell, uavhengig av hvilket lokallag de kommer fra, er velkommen til å bli med på den årlige tjenesten. Med et såpass stort idrettsarrangement er det mer enn nok å gjøre for alle som vil bidra; i tillegg lover Saga ekte og fantastisk idrettsglede.

Stevnelege Anders Trovik Hasle oppsummerer tjenesten slik:

– Jeg pleier å si til dem som har det litt vanskelig i livet; kom til Vivil-lekene og bli ny. Du får nullstilt deg litt, du får refleksjoner og en helt annen glede og flott kommunikasjon som er livet verdig. Noe som gjør at dette er svært verdifullt å bruke mye tid på og en møter mange av deltagerne ellers i året også, sier han.

Lærer norsk og ukrainsk med brettspill

– Ryggsekk, lommebok og noe om stoler, oppsummerer Juliia Korobchei. Selv om ordene ikke har noen videre sammenheng, er de viktige for å bli en del av lokalsamfunnet på øykommunene Hitra og Frøya i Trøndelag fylke.

LUDVIG GUNDERSEN TEKST OG FOTO]

Samlet teller regionen nesten 11 000 innbyggere. 20 prosent av disse er innvandrere, og nesten 9 prosent har fluktbakgrunn. For Juliia Korobchei, som sammen med sønnen Taras måtte flykte til Norge på grunn av krigen i Ukraina, står det å lære seg norsk høyest på dagsordenen.

– Nå som vi bor i Norge, er det viktig å kunne snakke norsk, slik at vi forstår hva som skjer i miljøet, mener hun.

GODT SAMHOLD. Juliia og Taras er med på Norsk Folkehjelp Hitra og Frøyas språkkafé på Innsia Kulturhus – et eldre værbitt trehus ved havgapet, en drøy to timers kjøretur fra Trondheim. Det er et viktig samlingspunkt for både lokalbefolkningen og tilflytterne. Et sted der kulturer møtes, nye vennskap innledes og erfaringer utveksles. Flere av lokallagets egne medlemmer fikk sitt første møte med Norsk Folkehjelp nettopp her, noen som tidligere asylsøkere eller arbeidsinnvandrere.

Lokallagsleder Miriam Aclima Baglund forteller at de har et godt samhold, et fellesskap alle lærer mye av, og som de savner når de ikke er sammen med hverandre.

– Det har blitt litt som en familie, smiler hun.

Selv om det sosiale og samholdet er noe

av det Baglund holder høyest ved å være frivillig i Norsk Folkehjelp, sier hun seg enig med Juliia. Det å skape en arena for inkludering er svært viktig, ikke minst for å lære norsk.

Styremedlem Logman Adam, som selv kom til Norge som asylsøker og som har vært frivillig i Norsk Folkehjelp i over 20 år, forteller at han gjennom vervet sitt har lært mye, men at språk er det viktigste.

– Språk mener jeg er nøkkelen til å være lykkelig i Norge og å leve godt, sier han.

LÆRER SPRÅK MED BRETTPILL. Slik som Adam sier er det å lære seg språk en av de viktigste døråpnerne til det norske samfunnet, arbeidslivet og skolen. Språkopplæring er derfor en sentral del av Norsk Folkehjelps aktiviteter over hele landet.

Flere lokallag har i den sammenhengen brukt språkspillet New Amigos på norsk-arabisk, i aktiviteter med flyktninger fra blant annet Syria. Det internasjonalt anerkjente spillet finnes på over 30 språk og brukes av flere organisasjoner på språkkafeer. Nå har Norsk Folkehjelp inngått et samarbeid med spillskaperen om en norsk-ukrainsk versjon som har blitt sendt ut til flere lokallag.

Norsk Folkehjelp Hitra og Frøya var et av lokallagene som fikk den nye versjonen først, og Baglund forteller at det er flott å ha et slikt verktøy som legger opp til at hun selv og de

↑ **ARABISK:** Nouri Abdullah og Logman Adam i Norsk Folkehjelp Hitra og Frøya brynet seg på New Amigos på arabisk.

andre frivillige lærer deltakernes morsmål samtidig som de lærer bort norsk.

– Jeg synes det er spennende å lære ukrainsk og andre språk. Med spillet er vi alle på samme nivå, da alle er eksperter på sitt eget språk. Om jeg lurar på noe, kan jeg spørre dem som kan språket, sier hun og spør Juliia om hun uttaler en setning riktig: «Skil'ky tobi roki?».

– Hvor gammel er du, svarer Juliia.

– Jeg har lært mye, men husker ikke så mye av det, flirer Baglund.

TILGJENGELIG FOR ALLE LOKALLAG. New Amigos på norsk-ukrainsk er utviklet med

GLOSER: *Julia Korobchei og lokallagsleder Miriam Aclima Baglund prøvde seg på både Norske og Ukrainske gløser.*

støtte fra IMDI og Sparebankstiftelsen DNB. Spillet er gratis tilgjengelig for alle Norsk Folkehjelps lokallag som driver eller ønsker å starte aktiviteter med ukrainere.

Ingrid R. Leirvik, prosjektleder for frivillighet og inkludering i Norsk Folkehjelp, forteller at gjensidigheten spillet legger opp til – altså at man lærer språk samtidig som man lærer bort sitt eget morsmål – er akkurat det Norsk Folkehjelp handler om.

– Gjensidigheten spillet legger opp til skaper god inkludering. Vi skal ikke bare lære bort, men også lære av hverandre. Vi har fått tilbakemeldinger på at den uformelle måten deltakerne lærer seg norsk på gjennom New Amigos-spillet, er en fin og morsom måte å tilnærme seg en ny kultur på og skape nettverk, forteller hun.

Leirvik legger til at det bare er å ta kontakt om noen ønsker seg spillet til aktiviteter i eget lokallag.

← **FRA KRIGEN I UKRAINA:** *Julia Korobchei og sønnen Taras er blant ukrainerne som har kommet til øykommunene etter krigen i hjemlandet.*

Hva er det beste med Norway Cup?

Eileen Suzann

Tennebø Bové

Nasjonal beredskapsleder i Norsk Folkehjelp

Jeg er kjempestolt av mannskapene. Det at vi har et slikt oppdrag, som samler mennesker fra hele landet, der de kan dele kunnskap om førstehjelp, får mengdetrening og nye kontakter, er veldig bra!

Charlotte Rødland

Christensen

Norsk Folkehjelp Oslo

Her får du møte dem du bare møter en gang i året. Samholdet vi har, og ikke minst hjelpe folk som er skadet, er veldig givende og lærerikt.

Viljar

Limstrand

Norsk Folkehjelp Tromsø

Norway Cup er mye mer enn å stå på vakt. Det er utrolig sosialt, og du får utvekslet mye erfaringer med andre. Det er mye læring, mye nytt innen førstehjelp og samarbeid.

Rune

Nilsen

Norsk Folkehjelp Tromsø

Du får bidra til det en førstehjelper skal. Det er et trivelig miljø – alt er bare perfekt.

Madelein

Jensen

Norsk Folkehjelp Tromsø

Det er veldig fint å være her å få brukt kompetansen sin. Det beste med tjenesten er å treffe de andre førstehjelperne fra de andre lagene.

SÅR: Isabell Selander Helstad fra Norsk Folkehjelp Rena plastrer beinet til fotballspilleren Jenny Flaa.

MANNSKAPER: 120 Sanitetspersonell fra hele Norge

Stilte mannsterke fra hele Norge:

–Det er mer enn n

Med over 1500 skader på én uke, er det mer nok å gjøre for sanitetsmannskapene på Norway Cup. Heldigvis stilte lokallag fra hele Norge til tjeneste.

LUDVIG GUNDERSEN [tekst og foto]

– Dette var en god gammelmannstrekk. Jeg løp veldig fort i en retning også skulle jeg snu og da hang venstre fot igjen og den henger der enda tror jeg, spøker Stian Blipp.

Hvert år stiller kjendiser fra hele Norge til Norway Cups Verdikamp. Selv om formålet er å fremme gode verdier for barn og unge – hindrer det ikke kjendisene i å pådra de andre spillerne, og ikke minst seg selv, skader.

Heldigvis slapp Blipp med strekken, og ble fort tatt hånd om av Norsk Folkehjelps sanitetsmannskaper.

– Jeg føler meg godt ivaretatt, det er bokstavelig talt et plaster på såret, ler Blipp, som fikk en ispose på låret.

TUSENVIS AV SKADER. 30.000 ungdommer, 1500 skader totalt, opp mot 200 skader om dagen. Det er nok å gjøre for Norsk Folkehjelps sanitetsmannskaper under verdens største fotballturnering Norway Cup – alt fra å håndtere gnagsår til hjertestans.

– Det er alltid alvorlige og flere akutte skader ved arrangementer som Norway Cup, forteller tjenesteleder Rose Andrea Brustuen, men understreker hun, de har svært god kontroll.

– Vi har nok å gjøre, men vi er kjempegodt bemannet og logistikken går akkurat slik det skal, forsikrer hun.

I år har mannskapene faktisk klart å

stilte opp på Norway Cup denne sommeren.

UNGDOM: Operativ leder under cupen, Berk Bitmez, mener sanitetsungdommen har en viktig rolle.

SANITETSPOSTENE PÅ EKEBERGSLETTA: Postene var svært godt bemannet, og mannskapene behandlet mange av skadene nettopp her.

Nok å gjøre for alle

begrense antall pasienter som har blitt sendt videre til legevakten. Samtidig som flere skader blir behandlet på postene, har saniteten et KO på AMK-nivå, mener Brustuen. Her koordineres hele tjenesten; alt fra postene og beredskapsambulansene, til sykestua og legene. Ved å kjapt kunne avklare skadeomfanget, og ikke minst ha tilgang på egen røntgenmaskin og leger som kan gipse skader på stedet, kan de gipse opptil 200 brudd på en dag.

– Om vi ikke hadde vært her, hadde disse pasientene måtte dra til legevakten, noe som ville krevd mye ressurser, sier Brustuen.

EFFEKTIV TJENESTE. Norsk Folkehjelp har stått for sanitetsvakten på Norway Cup siden den første cupen i 1972. Tjenesten ble belønnet med frivillighetsprisen «Tid som teller» av Norway Cup og Frivillighetens år i 2022. Selv om sanitetstjenesten på fjorårets Norway Cup var vellykket, var bemanningen i det

minste laget. I underkant av 90 mannskaper stilte til tjeneste. Dette skyldes blant annet redusert aktivitet i lokallagene etter pandemien. I år møtte 120 mannskaper opp fra hele Norge.

Brustuen forteller at de har gjort en innsats for å promotere tjenesten. En gruppe det har vært viktig å nå er lokallagene utenfor Oslo.

– Det er nok ikke alle som vet at alle kan være med på Norway Cup, men det er åpent for alle i hele landet. Det er en fantastisk mulighet for alle. Norway Cup er en helt egen sanitetstjeneste, og det er mer enn nok å gjøre for alle, sier hun.

Tjenesten under Norway Cup er ikke bare en god anledning til å trene på skadebehandling og oppleve det gode samholdet folkehjelpere imellom, Norsk Folkehjelp Oslo er faktisk helt avhengige av at andre lag stiller.

– Vi er helt avhengige at de stiller opp. Vi har behov for minimum 120 mann for at tje-

Hva er det beste med Norway Cup?

Tora Emilie Martinsen

Kristiansen

Sanitetsungdom
Harstad

Du føler at du gjør noe for andre og at du hjelper til. Det er også sosialt, du blir kjent med mange nye folk.

Sofie Helland

Johansen

Sanitetsungdom
Harstad

Det er et stort arrangement der du får se mye skader: ankelskader, overtråkk, skrubbsår og gnagsår.

Lilith Marena Tafjord

Eriksen

Norsk Folkehjelp
Bergen

Du føler virkelig på mestringsfølelse når du kommer hjem og har behandlet 50 pasienter. Norway Cup er en fantastisk arena for å opprettholde ferdighetene dine og å lære enda mer.

Anna

Flatabø

Sanitetsmannskap fra
Norsk Folkehjelp Haukeland

For å bli god, må man trene, dette er ypperlig anledning til å få «hands on» erfaring. Samtidig er det masse flotte folk her og samholdet er sterkt.

Jonathan Kolle

Busk

Sanitetsungdom fra Norsk
Folkehjelp Rena

Det er veldig fint å være her å få brukt kompetansen sin. Det beste med tjenesten er å treffe de andre første-hjelperne fra de andre lagene.

Hva er det beste med Norway Cup?

Julie

Nilsen

Norsk Folkehjelp
Tromsø

Du får dele erfaringer med mange andre. Det er veldig lærerikt og du vet aldri hva du vil komme over, det synes jeg er veldig spennende.

Peter

Selmer-Eide

Norsk Folkehjelp
Follo

Det er kanskje noe av det mest givende du kan gjøre: å hjelpe andre når de trenger det. Det er den beste hobby-en du kan ha.

KJENDIS: Stian Blipp pådro seg en skikkelig strekk under kjendiskampen. Heldigvis ble han tatt godt vare på av Norsk Folkehjelps mannskaper.

KONTROLL: Tjenesteleder Rose Andrea Brustuen og leder for KO Kim Philip Windahl, har god kontroll over sanitetstjenesten.

nesten skal gå knirkefritt. Det er mye på bare ett lokallag. Norway Cup er også en fantastisk møteplass, og mannskapene får erfaringer som en ikke får andre steder. Her får man kontinuerlig inn nye pasienter i teltene, hele dagen. Det er snakk om alt fra småskader til større skader på 113-nivå, forteller Brustuen.

UNGDOMMENE I SPISSEN. I år var også Sanitetsungdom representert med 18 mannskaper. Selv om de ikke er ferdigutdannede sanitetspersonell, spiller de en helt avgjørende rolle under Norway Cup. Tidligere leder av Sentralt Ungdomsutvalg Sanitet (SUS) og operativ leder under cupen, Berk Bitmez, forteller at ungdommene har tatt unna en

AVSTANDER: Med drøyt 40 fotballbaner er det store områder sanitetsmannskapet må dekke. Og rykker kjapt ut ved melding om skader.

stor del av skadene som har kommet inn til postene.

– Hver eneste dag hører jeg hvor flinke ungdommene er, de er ekstremt dyktige. Jeg tar gjerne med meg en Sanitetsungdom, istedenfor et mannskap, hvis vi skal ut på oppdrag. De er flinke i førstehjelp og gode til å samarbeide, sier han.

Bitmez oppfordrer enda flere ungdom om å bli med til neste år:

– Dette er Norsk Folkehjelps største sanitetstjeneste. Her er det helt unike muligheter for å få førstehjelpserfaring, og det er vanvittig moro for ungdommene å få jobbe med utfordrende situasjoner, i en kontrollert setting.

LO Norge

**Et godt arbeidsmiljø
og topp sikkerhet
– to sider av samme sak**

Norsk Lokomotivmannsforbund

Norsk Nærings- og
Nytelsesmiddelarbeiderforbund

Arbeiderbevegelsens
Arbeidsgiverforening

Norsk
Jernbaneforbund

Skolenes landsforbund
Skuvllaid riikkalihttu | Skoleforbundet i LO

 Fred. Olsen & Co.

LO Media

ANNONSER

Norsk Folkehjelp takker for støtten fra lokale klubber og foreninger

Fellesforbundet

Avd. 57 Nord Rogaland

Fellesforbundet

Avd. 5

Avd. 3

Møre og Romsdal

Fellesforbundet

Avd. 23 Raufoss J & M – www.ff23.no

Fellesforbundet

Marinestasjonen

Fellesforbundet

Avd. 19 Sogn & Fjordane Fagforening

Fellesforbundet

Avd. 25 Stavanger

Norsk
Tjenestemannslag

Norsk Medisinaldepot

Fellesforbundet

Avd. 26 Østfold Fagforening

Fellesforbundet

Oslo Grafiske Fagforening

Norsk
Tjenestemannslag

Mattilsynet

Fellesforbundet

Avd. 53 Nordre Nordland og Sør-Troms

Fellesforbundet

Avd. 43 Øvre Buskerud Fagforening

Avd. 91 Bodø

Fellesforbundet

Avd. 108 Innherred Fagforening

FAGFORBUNDET

Frogn

Avd. 15 Innlandet

Fellesforbundet

Avd. 185 Flyarbeidernes Forening

Avd. 21 Fredrikstad

Fellesforbundet

Avd. 29 Søre Sunnmøre

Avd. 40 Kristiansund

Fellesforbundet

Avd. 747 Unionen Fagforening

Fellesforbundet

Avd. 75 Halden Fagforening

ELog IT

Hordaland/Sogn og Fjordane

Elektroarbeidernes Fagforening

Norsk Folkehjelp takker sine hovedsamarbeidspartnere

– fellesskap i hverdagen

OM NORSK FOLKEHJELP

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utvklingsarbeid, humanitær minerydding, sanitet og redningstjeneste, integrering og asyl. Norsk Folkehjelp har mer enn 16 000 medlemmer i Norge og 2300 ansatte i 35 land.

OM APPELL

Appell er et fagblad for Norsk Folkehjelps medlemmer, ansatte, samarbeidspartnere og støttespillere. Formålet med Appell er å formidle Norsk Folkehjelps synspunkter og bidra til intern og ekstern debatt omkring de standpunkt organisasjonen tar. Appell skal ha en fri og kritisk dekning av Norsk Folkehjelps aktiviteter nasjonalt og internasjonalt og etterstrebe å gi et realistisk bilde av resultatene av Norsk Folkehjelps arbeid og ressursinnsats.

HER FINNER DU OSS:

Norsk Folkehjelps regionkontorer nåes på tlf.: 22 03 77 00

REGION NORD

Postboks 6166,
9291 TROMSØ
regionskontoret.nord@npaid.org

REGION MIDT-NORGE

Olav Tryggvasonsgate 5,
7011 Trondheim
regionskontoret.midt@npaid.org

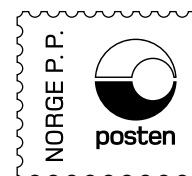
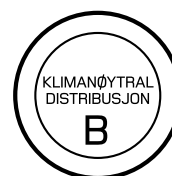
REGION VEST

Lars Hillesgt. 19, 3. etg, 5008 BERGEN
regionskontoret.vest@npaid.org

REGION ØST OG KURSKONTORET

Besøksadresse: Folkets Hus, Hunndalen
Postadresse: Pb 611, 2809 GJØVIK
regionskontoret.ost@npaid.org
kurs@npaid.org

Returadresse:
Norsk Folkehjelp
Postboks 8844, Youngstorget
0028 OSLO

Kavlifondet er stiftelsen som eier hele Kavlikonsernet, med Kavli og Q-Meieriene i Norge. Vi deler ut **hele** overskuddet til gode formål.

Barn og unges psykiske helse er høyt prioritert i våre tildelinger. Vi vil at alle barn skal oppleve trygghet, mestring og inkludering.

I 2022 kunne vi dele ut 81,5 millioner kroner. Takk til alle som bidrar ved å handle noe godt fra Kavli og Q-Meieriene!

Les mer om hva vi støtter: **Kavlifondet.no**

DEL MED
glede